

Forssan
yhteislyseo
1899 ~ 2009

Lyseo nyt ja tulevaisuudessa

Lukio on vanha instituutio, ylioppilaskokeitakin on pidetty jo yli 150 vuotta. Lukio on tietenkin muuttunut suuresti vuosikymmenten saatossa. Ehkä suurin lukioita koskeva muutos tapahtui 1990-luvulla, kun siirryttiin kurssimuotoiseen, jakso-lukuihin ja luokattomaan lukioon.

Kurssimuotoisessa lukiossa opiskelija valitsee kurssinsa itse kurssitarjottimesta. Lyseolla lähes kuusisataa nuorta haluaa opiskella itselleen sopivan opinto-ohjelman mukaisesti. Esimerkiksi yksi haluaa opiskella ranskaa, venäjää ja joukkuevoimistelun erikoiskursseja. Toinen haluaa pitkän matematiikan tueksi fysiikkaa ja biologiaa ja saksan kieltä jne. Kolmas haluaa kirjoittaa syksyn yo-kirjoituksissa ruotsin kielen ja terveystiedon, joten hän haluaa opiskella syksyn ensimmäisessä jaksossa erityisesti ruotsia ja terveystietoa. Tällaisen toivepaletin toteuttaminen vaatii tarkkaa suunnittelua. Apulaisrehtori Heikki Jokinen käyttää kurssitarjottimen laadinnassa apunaan monia tietokoneohjelmia. Yhden ohjelman avulla opiskelijat ilmoittavat hakutoiveensa, toiseen ohjelmaan Jokinen tekee kurssitarjotinta. Lopulta seuraavan lukuvuoden kurssitarjotin on valmis, ja opiskelijat voivat valita internetin välityksellä seuraavan lukuvuoden kurssit. Kurssitarjotin ja sen laadinta on esimerkki nyky-yhteiskunnasta: ihmiset haluavat tehdä henkilökohtaisia valintoja. Tämä aiheuttaa lukiokoulutuksen järjestäjille kuluja ja työtä, mutta se on vaivanväärtti: opiskelijat kokevat valinnanmahdollisuudet erittäin tärkeinä.

Forssan yhteislyseo on monessa suhteessa poikkeuksellinen oppilaitos: Lyseo on Suomen vanhin maaseutulukio. Lyseo on opiskelijamäärältään ja erityisesti kurssitarjonnaltaan Suomen suurimpia lukioita. Forssan seudun asukkaat eivät ehkä ymmärrä, mikä yhteislyseo on: se on lähes kaikkien aineiden erikoislukio. Esimerkiksi kielivalikoimamme on Suomen suurimpia, ja erikoisliikuntakurssien avulla lajin harrastajat voivat harjoitella lajiaan esimerkiksi kolmena aamuna. Kansainväliset suhteemme ulottuvat Virosta Keniaan asti.

Kenen lukio?

Forssan yhteislyseo on aina ollut seutukuntalainen lukio. Onkin ollut hienoa kuunnella riemuylioppilaiden muisteluita, kun he ovat tulleet lukioon Humppilasta kapearaiteisella. Lukion hallintomalli on vaihdellut: välillä on ollut johtokunta, välillä lukiota on johtanut Forssan kaupungin koulutuslautakunta. Vuoden 2009 alusta aloitti työnsä uusi lukion johtokunta, jossa on forssalaisten päättäjien lisäksi edustaja Humppilasta, Jokioisilta ja Tammelasta. Johtokunta hyväksyy mm. lukion työsuunnitelman ja opetussuunnitelman sekä arvioi lukion tuloksellisuutta.

Forssan seutu on juuri sopivankokoinen isolle lukiolle. Yhteislyseo poikkeaa muista isoista lukioista siinä, että lyseo pystyy tekemään tiivistä yhteistyötä seudun yläkoulujen kanssa. Tämän ansiosta jo ysluokkalaiset lyseoon hakevat voivat tehdä ensimmäisen lukuvuoden valintansa keväällä. Ero on suuri,

kun verrataan tilannetta muutamiin lukioihin, joissa valintoja aletaan tehdä ensimmäisten koulupäivien aikana.

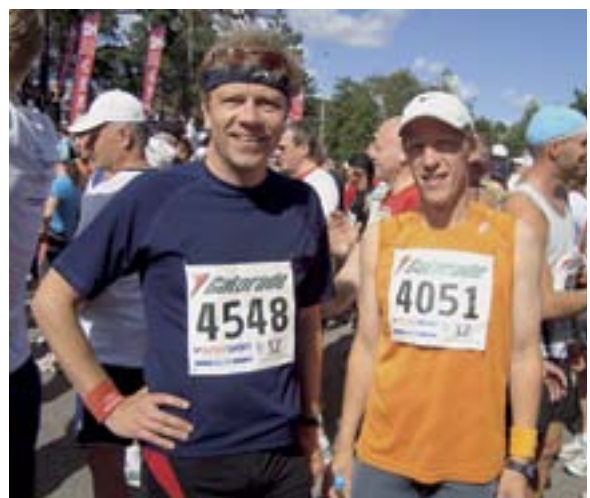
Lyseon henkilökunnalle on tärkeää, että erityisesti opiskelijamme kokevat lyseon omakseen. Lyseon lähtökohtana ovat opiskelijan omat kyvyt, toiveet ja haaveet. Lyseo kannustaa nuoria opetussuunnitelman painopisteiden mukaisesti jatko-opintokelpoisuuteen ja vastuulliseen aikuisuuteen kasvamiseen. Lyseo on onnistunut tavoitteissaan hyvin, sillä sijoittuminen jatko-opintoihin on ollut erinomaista ja lukio-opintojen keskeyttäminen lyseossa on erittäin harvinaista.

Lyseo tulevaisuudessa

Kymmenen vuoden päähän, 120-vuotiaalle lyseolle voikin asettaa seuraavat tavoitteet: Lyseo huomioi erilaiset oppijat vielä nykyistä paremmin. Monimuoto-opetus on vakiintunut osa opetusta, ja kansainväliset yhteydet osa normaalia koulupäivää kaikille. Lyseo on aktiivinen seutukunnallinen toimija; oppilaskunnalla on oma yritys, paikallislehdessä lyseon oma viikoittainen palsta...

Simo Veistola, rehtori

Kuva: Anna-Mari Määttänen

Rehtori Simo Veistola ja apulaisrehtori Heikki Jokinen valmistautumassa Helsinki City Marathonille elokuussa 2009.

Sisältö

Lyseo nyt ja tulevaisuudessa	2
”Lujat luut ne olla pitää, jotka hyviä päiviä kannattaa.”	
Historiaa 110 vuoden ajalta	4
Katsaus menneeseen 10 vuoteen	5
Koulumme tiloissa yhdistyy vanha ja uusi	6
Anno 25 B.P.C.	8
Elämää vanhassa Vorssassa	10
”Suloinen on isän syli, äitin helma hempiämpi.”	
”Parasta lukiossa oli oppiminen”	12
Opettajaksi omaan vanhaan kouluun	13
”Kyllä maailma opettaa, jos ei muuta niin hiljaa kävelemään.”	
Kansainvälisiä ulottuvuuksia – International Cooperation	16
It Was the Best of Times...	18
Our Experiences: Czech Republic and Comenius	18
Kansainvälisyys opettaa uutta	19
Valähdyksiä Berliinistä	20
Uudenlaista yhteistyötä	20
Next stop Kenya	21
Une Mission Impossible	22
Mennä kauas – nähdä lähelle	23
Haastattelussa Atte Jääskeläinen	24
Haastattelussa Kalevi Aho	25
”Esteet katoavat etevän tieltä.”	
Jyväskylän liikuntatieteellinen yliopisto – suurin tulevaisuudenhaaveemme	26
Ohjausta läpi vuosikymmenten	27
Opettamisen kaksi kulttuuria – nykylukion näkökulma	28
Jatkuvuuden sävel	29
Terveisiä maailmalta	30
Johtokunnan puheenjohtajan terveiset	31
Terveisiä maailmalta	32

Kuva: Kirsi Pilhjerta

Tämä on Forssan yhteislyseon 110-vuotisjuhlalehti.
Päätoimittaja ja taitto Piia Leppä
Kansi Laila Salenius
Painopaikka Nordmanin kirjapaino
Kiitos kaikille avustajille!

Historiaa 110 vuoden ajalta

Kun Forssan tehdaskylään oli vuonna 1897 perustettu ensimmäinen kunnallinen kansakoulu, heräsi pian halu saada lapsille jatkokoulutusmahdollisuus. Helmikuun manifestin julkaisemisen aiheuttamiin synkkiin aikoihin 19.2.1899 kokoontui Forssassa satapäinen joukko asiasta innostuneita kuntalaisia suunnittelemaan oppikoulua. Hanketta eteenpäin viemään perustettiin toimikunta, johon kuului mm. apteekkarin rouva Ester Hällström, joka myöhemmin tunnettiin maamme ensimmäisenä naisena, presidentti K. J. Ståhlbergin puolisona. Toimikunnan työn tuloksena oli, että perustettiin Forssan suomalainen yhteiskoulu, joka aloitti toimintansa saman vuoden syksyllä. Kun senaatin virallinen päätösasiakirja koulun perustamisesta allekirjoitettiin 24.1.1900, oli tämä ensimmäinen maaseudulle perustettu oppikoulumme ollut toiminnassa jo puolisen vuotta. Koulutushalukkuus lisääntyi nopeasti, ja niinpä jo 28.5.1909 vietettiin yhdeksän ensimmäisen ylioppilaan lakkiaisia vielä uutuuttaan hohtavassa omassa koulutalossa samaan aikaan, kun vietettiin koulun kymmenvuotisjuhlaa.

Koulu toimi ensimmäisen vuoden vuokralaisena Forssan rukoushuoneella, josta siirryttiin seuraavana syksynä Tölön taloon, kun siellä vuokralla ollut Kuhalan kansakoulu sai oman koulurakennuksen. Vuonna 1907 vietettiin edellisvuonna valmistuneen oman koulutalon vihkiäisiä. Taloa on laajennettu kahteen otteeseen. Vuonna 1923 vietettiin vanhan osan ”puupään” -lisärakennuksen tupaantuliaisia, ja 1958 valmistui laajennus, jonka jälkeen talossa parhaimmillaan oli yli tuhat oppilasta.

Kannatusyhdistyksen toimesta koulua yritettiin jo vuodesta 1920 lähtien saada valtion kouluksi. Hanke toteutui vasta 1948, jolloin nimikin muuttui Forssan yhteislyseoksi. Nimi on muuttunut senkin jälkeen niin, että vuonna 1962 nimeksi tuli Forssan kaksoisyhteislyseo ja vuodesta 1976 talossa toimivat sekä Linikkalan lukio että yläaste. Vuonna 1998 palattiin vanhaan nimeen Forssan yhteislyseo. Koulusta on lähtenyt vuosien saatossa viitisen tuhatta ylioppilasta ja suuri määrä keskikoulun suorittaneita.

Koulun johdossa ovat olleet:

opettajatar Jenny Lyytiö johtajatar
vv.1899-1919
FK Jooseppi Sajaniemi johtaja
1902-1907
FL Eevert Laine johtaja 1907-1910
FK Robert Lindgren johtaja 1910-1920
FK Anni Koponen johtajatar 1919-1948
FK/past. Jaakko Hyötyniemi johtaja
1920-1930
FK Mikko Sipponen johtaja/rehtori
1930-1949
FK Leevi Valkama rehtori 1949-1951
FM Rolf Rajalin rehtori 1951-1973
FM Jaakko Löyttyniemi rehtori
1973-1997
FM Veikko Rantanen rehtori
1997-2001
FT Simo Veistola rehtori 2001-

Pentti Kaunisto,
Vanhan Koulun Killan kiltavanhin
vuosina 1993-2007

Katsaus menneeseen 10 vuoteen

Kuhalan ja Linikkalan lukiot yhdistettiin Forssan yhteislyseoksi vuonna 1997. Lyseo aloitti uuden ajanjaksonsa Linikkalan lukion vanhoissa tiloissa Hämeentiellä. Lukio kärsi tila-ongelmista, sillä iso lukio oli sijoitettu rakennuksen kiviosaan ja vanhassa osassa toimivat edelleen Linikkalan peruskoulun luokat 1 – 6. Tiloihin tuli huomattava parannus syksyllä 2007, kun lukio sai vanhan osan käyttöönsä. Vanhaan osaan muutti lisäksi terveydenhuollon kuntayhtymän työntekijöitä.

Rehtori Veikko Rantanen jäi eläkkeelle keväällä 2001. Uudeksi rehtoriksi valittiin filosofian tohtori Simo Veistola.

Lukion opiskelijamäärä väheni 2000-luvun alussa lähes kaudasatasta viiteensataan. Tästä huolimatta lyseo säilyi yhtenä Suomen suurimmista lukioista. Aikuisopiskelijoiden vähyden takia iltaopetuksesta luovuttiin.

Lukion uusi opetussuunnitelma astui voimaan syksyllä 2005. Lukion tuntijako ei muuttunut suuresti. Yhteiskuntaoppi erotettiin omaksi aineekseen, ja sille tuli kaksi kaikille yhteistä kurssia: yhteiskuntatieto ja taloustieto. Psykologiasta tuli kaikille yhteinen oppiaine, jossa on yksi pakollinen kurssi. Lukion toimintoja muutti enemmän ylioppilastutkinnon rakenteen uudistaminen vuosina 2006–2007. Ainoaksi pakolliseksi kirjoitusaineeksi jäi äidinkieli, jonka koe jaettiin tekstitaidon kokeeksi ja esseekokeeksi. Uudistuksen jälkeen kokelaan tuli suorittaa äidinkielen kokeen lisäksi kolme muuta pakollista koetta seuraavasta ainevalikoimasta: toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka ja jokin reaaliaine.

Lyseon 2000-luvun alkua leimasi kansainvälisen toiminnan vakiintuminen ja kehittyminen. Yhteistyö virolaisen Forseliuksen lukion kanssa on saanut tunnustuksena muun muassa euroop-

palaisen eTwinning-laatuleiman. Lyseon Kenia-hankkeelle myönnettiin Kanta-Hämeen koulumyönteisimmän teon tunnustus syksyllä 2008. Yli kymmenen vuotta jatkunut yhteistyö hollantilaisen lukion kanssa loppui, mutta lyseo löysi uudet yhteistyölukiot Tšekin tasavallasta, Saksasta ja Ranskasta.

Tietotekniikka tuli 2000-luvun alussa yhä tärkeämmäksi osaksi lukion opetusta. Opetussuunnitelman uudistuksen yhteydessä lukio vaihtoi oppilashallinto-ohjelmaa. Uuden ohjelman myötä opiskelijat pystyivät seuraamaan opinto-ohjelman toteutumista internetin välityksellä. Tietotekniikan kurssien opetus siirrettiin kokonaan Moodle-oppimisalustaan. Opetusvälineitä uusittiin, esimerkiksi ensimmäiset älyvalkotalut hankittiin 2008. Tiedottaminen koulun tapahtumista siirtyi internetiin koulun kotisivuille.

Lyseota kehitettiin enemmän seutukunnalliseksi perustamalla lyseon hallintoa varten johtokunta, joka aloitti työnsä vuoden 2009 alusta. Se päättää mm. lukion opetussuunnitelmasta ja hyväksyy vuosittaiset työsuunnitelmat. Lisäksi naapurikunnat maksavat oppilaistaan aiheutuneet valtionosuuden yli jäävät kulut.

Kauan odotettu lukiorakennuksen peruskorjauksen suunnitelma alkoi vuoden 2009 alussa, ja tekijöiksi valittiin arkkitehdit Tuulia ja Lasse Minkkinen. Suunnitelma jaettiin kolmeen osaan: liikuntasalin kunnostus, vanhan osan ja kiviosan kunnostus. Suunnitelma valmistuu vuoden 2009 lopussa. Rakentamisen toteutuminen ja ajankohta riippuvat lähinnä valtionosuuden saamisesta.

Simo Veistola, rehtori

Ryhmäkuva elokuulta 2009. Kuva: Seppälän koulukuvat

”Lujat luut ne olla pitää, jotka hyviä päiviä kannattaa.”

Koulumme tiloissa yhdistyy vanha ja uusi

Forssan yhteislyseo on perustettu vuonna 1899. Sen arkkitehtuuri on kaunista, linjakasta, mutta ei niinkään symmetristä. Forssan yhteislyseon arkkitehtuurissa voi huomata pääpiirteitä jugend-tyylistä, joka oli vallitsevana tyylinä 1800- ja 1900-lukujen taitteessa. Jugend-tyylille ominaista olivat epäsymmetrisyys ja geometrisyys.

Forssan yhteislyseon tiloissa yhdistyy hauskaasti vanha ja uusi tyyli. Liikuntasalissa on samat verhot, jotka ovat olleet siellä jo meidän vanhempiemme opiskeluaikana. Pääaulassa on juoma- ja patukka-automaatteja, ja heti niiden vieressä on laattoja, joissa on vanhojen Forssan yhteislyseon oppilaiden nimiä. Historian luokassa on erittäin vanha pulpetti, ja heti sen vieressä on moderni videotykki, jonka avulla pystyy katselemaan avtallenteita. Kuitenkaan nämä eriävyydet eivät ole ristiriidassa keskenään.

Vuonna 1923 vietettiin vanhan osan eli ”puupään” lisärakennuksen tupaantuliaisia. Vuoden 2007 syksyyn asti ”puupää” oli ala-asteen käytössä. Ala-aste siirtyi Linikkalan peruskoulun tiloihin, ja vanhan osan tilat saatiin lukion käyttöön. Ala-asteen aikana ”puupäässä” oli vain tavallisia opetusluokkia, jotka ovat nyt muuntuneet eri tarkoitusten mukaisiksi tiloiksi. Vanhaan osaan muuttivat esimerkiksi äidinkielen luokat, ja yhden pienen kuvataiteen luokan tilalle saimme kaksi suurempaa.

Suurimman muutoksen kuitenkin koki vanha sali, joka aiemmin joutui toimimaan jopa tavaroiden säilytyspaikkana. Salista tehtiin auditorio, jossa järjestetään ylioppilaskirjoituksia, pidetään oppilaitosesittelyjä ja erilaisia infotilaisuuksia. Lisäksi auditoriossa on koulun kirjasto. Vanhaa salia on aikoinaan pidetty myös liikuntasalina. Vanhan salin lattioista, seinistä ja katosta huomaa, kuinka ahkerasti se on ollut käytössä viime vuosikymmenien ajan.

”Lujat luut ne olla pitää, jotka hyviä päiviä kannattaa.”

Yhdestä ”puupään” alakerran luokasta tehtiin oppilaiden ja kuvataiteen opettajan avustuksella uusi oppilaskunnan huone. Tämä oppilaskunnan myöhästynyt joululahja lukion oppilaille valmistui keväällä -09. Vuonna 2007 kyseinen huone toimi vielä erityisopetuksen luokkana.

Uusi oppilaskunnan huone on erittäin vilkkaassa käytössä. Ei helposti tule mieleen välituntia, jolloin siellä ei ketään olisi! Varsinkin huoneeseen tuodun pokeripöydän ympärillä riittää ihmisiä koko ajan.

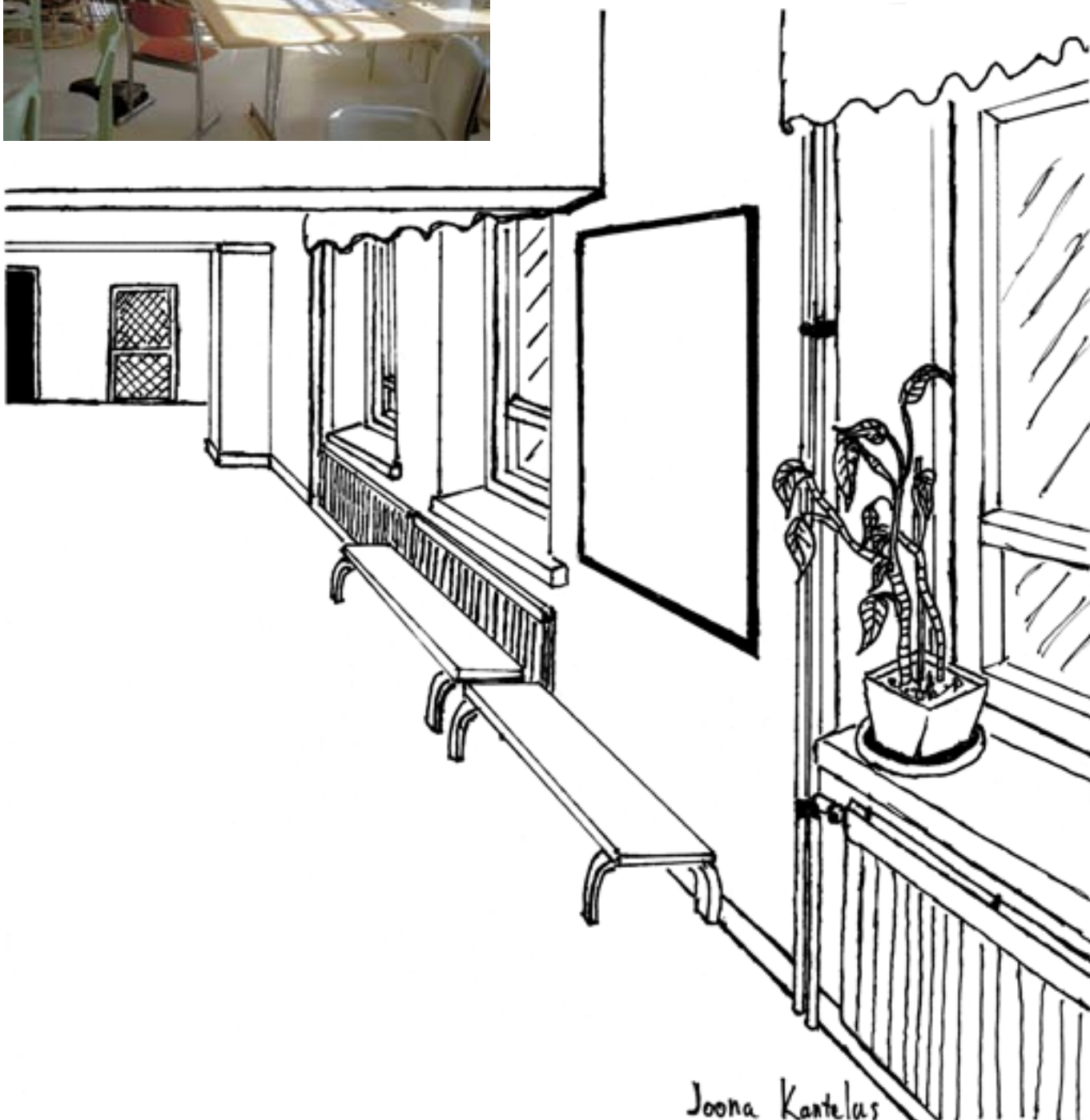
Täytyy muistaa, että koulumme on tiloiltaan aivan ainutlaatuinen. On niin vanhaa kuin uuttakin, ja silti kaikki sopusoinnussa muodostaa mahtavan ja tilavan kokonaisuuden. Saamme olla ylpeitä koulustamme niin tilojen, historian kuin ulkonäönkin vuoksi.

Lähteet:

Eeva Ojanen: *Rakas vanha koulu*,

Forssan Yhteislyseon 100-vuotisjuhlakirja, 1999

Larissa Jokelainen, Noora Mäkilä, Kati Romppainen

Anno 25 B.P.C.

Silloin joskus, kun ei ollut vielä digitaalisia leluja, leikittiin ihan oikeiden kavereiden kanssa kokoontumalla moniin yhteisiin harrastuksiin ja rentoihin. Koulu oli kaiken toiminnan temmelyskenttänä niin päivin kuin illoin.

Silloinkin tytöt kiinnostuivat pojista eikä poikien sopinut tunnustaa, että se oli molemminpuolista. Aikuiset kuuntelivat rillumareita, mutta nuoret etsivät maailman ’merirosvoasemilta’ rock and roll’ia, joka oli juuri keksitty. Karismaattinen äidikielenopettajamme Jaakko Simojoki seurasi aikaansa ja ehdotti uudelle musiikinlajille kotimaista nimeä ’kitkuta ja jyrrä’. Coca Colakin oli jo rantautunut Suomeen ja uusi viestintäväline kuulakärkikynä alkoi uhata aidon mustekynän asemaa.

Nuorisoa pidettiin tietenkin kertakaikkisen kurittomana ja äitien ompeluseuroissa kauhisteltiin, mihin maailmanloppuun kaikki nuo sopimattomat käytöstavat ja asiaton puukeutuminen vielä johtavat.

Kaiken tämän jälkeen maapallo on kuitenkin jatkanut iloista pyörintäänsä eikä kulloisiakin muotileluja lukuun ottamatta mikään taida koskaan oikeasti muuttua auringon alla.

”Kaikessa tartti olla tekemisen meininki.”

Me entiset fylliläiset muistellemme kouluaikaamme ja opettajiamme suurella lämmöllä ja kunnioituksella.

Olemme saaneet sieltä hyvät eväät tulevaisuudellemme. Kouluaika oli elämämme parasta aikaa. KIITOS.

Onnea ja menestystä 110-vuotiaalle Forssan Yhteislyseolle, sen opettajille ja oppilaille!

Forssan Vanhan Koulun Yhdistys

Elämää vanhassa Vorssassa

Forssan oma poika Jorma Harjunen syntyi Forssassa vuonna 1932 ja on asunut lyhyitä poikkeuksia lukuun ottamatta koko elämänsä täällä. Valmistuttuaan ylioppilaaksi Forssan yhteislyseosta keväällä 1953 hän aloitti armeijan, ja sieltä päästyään hän muutti Ruotsiin paperitehtaalte työskentelemään. Vuonna 1959 Harjunen valmistui Helsingin Teknillisestä Korkeakoulusta koneinsinööriostasen tekstiiliteollisuuden diplomi-insinööriksi, ja tämän jälkeen hän aloitti työt Forssassa Finlaysonilla ja työskenteli siellä 1990-luvun alkuun asti. Tämän lisäksi Harjunen on tehnyt aktiivisesti työtä kotikaupunkinsa Forssan hyväksi ja kirjoittanut mm. Suomi-Forssa sanakirjan Sirosäkki X Pylsypussi.

Lukioon vanhempien ehdotuksesta

Jorma Harjusen kertoman mukaan lukion tarkoitus ei ole sinänsä vuosien varrella muuttunut, vaan sen tarkoitus on aina ollut kasvatata oppilaistaan tunnollisia aikuisia. Lukion oppilasmäärä oli kuitenkin 1950-luvulla pienempi kuin nykyisin, mikä mahdollisti sen, että oppilaiden väliset suhteet toisiinsa olivat läheisemmät; kaikki tunsivat toisensa. Jokaisella oli tahto oppia ja ymmärtää asioita, joita lukio-opetuksessa tuli vastaan.

Harjunen uskoo opettajien olleen ehkä vieläkin persoonallisempia henkilöinä kuin mitä nykyiset opettajat ovat. Erityisesti Harjunen muistaa matematiikan opettajansa Aarre Saarnion, joka sai hänet ja monet muut koulutoverinsa innostumaan matematiikan opiskelusta. Koulu oli jo paikkana sellainen, että siellä ei kerta kaikkiaan kehittynyt olla osaamatta, vaan oli tehtävä töitä asioiden oppimiseksi. Harjunen sai ylioppilastodistukseen yleisarvosanaksi C:n, mikä oli varsin hyvin sen ajan arvosteluasteikolla.

Juhlatusnelmaa

Harjunen kertoo, että hänenkin lukioaikanaan abiturienttivuosi huipentui penkinpainajaisiin, silloin tosin abiturientit eivät kulkenet ympäri kaupunkia kuorma-autojen lavoilla vaan hevosten vetämissä piirroksilla koristelluissa heinähäkeissä. Toinen ero nykyisiin penkinpainajaisiin oli, että karkkeja heiteltiin vain luokkiin, ei kaduille niin kuin nykypäivänä.

Vanhassa salissa tunnelma oli leppoisaa, siellä abiturientit saivat nauttia toistensa seurasta, hyvästä musiikista ja tanssista. Mukaan penkinpainajaisiin sai kutsua halutessaan myös seuralaisen lukion ulkopuolelta. Alkoholilla ei ollut tässä juhlassa minkäänlaista osuutta. Kaikki huipentui luokkatoverien kanssa toukokuun viimeisenä iltana Lounais-Hämeen Pirtille järjestettyyn seurusteluiltaan, jonne opettajilla ei ollut asiaa. Juhlissa oli erilaista ohjelmaa sekä ruokailu seisovasta pöydästä.

Lukiolaisena 1950-luvun Forssassa

Harjunen kuvaa oman lukioaikansa Forssaa hyväksi, lukiolaisystävälliseksi paikkakunnaksi. Forssassa oli hyvät liikenneyhteydet muun muassa junaradan takia ja siellä oli myös hyvät mahdollisuudet asunnon saamiseen – jopa lukiolaisella. Harjunen kertoo myös, että hänen lukioaikanaan nuorille oli runsaasti harrastemahdollisuuksia. Koripallo teki tulostaan, oli luontokerhoja, elokuva-teatteri ja Forssa Seudun Teiniliitto järjesti erilaisia kulttuurikilpailuja, joiden aiheina oli muun muassa puheen pitäminen, laulaminen ja näytteleminen.

Nuoret ylioppilaat Raimo Syrjänen ja Jorma Harjunen keväällä 1953.

”Lujat luut ne olla pitää, jotka hyviä päiviä kannattaa.”

Näiden lisäksi koulussa oli kuorotoimintaa ja järjestettiin koulujenvälisiä yleisurheilukilpailuja. Hän muistelee olleensa Forssan ensimmäisiä koripalloilijoita ja hänen joukkueensa pärjänneen varsin hyvin. Naurahtaen Harjunen kertoo, kuinka hän pyrki jopa kuoroon nostaakseen huonoa musiikin numeroaan siinä kuitenkin onnistumatta.

Forssa, juuri sinulle?

Forssa on ollut Harjuselle paikka, jossa hän on elänyt pääsääntöisesti koko ikänsä. Valmistuttuaan hän halusi Poriin opiskelemaan, koska hänen kaverinsa olivat sieltä, mutta Forssassa oli paremmat palkat, ja hänen kotinsa oli taällä. Kunnallispolitiikan kautta Harjunen on saanut mahdollisuuden vaikuttaa Forssan asioihin.

Vuodet ovat tuoneet Forssaan paljon hyviä mahdollisuuksia hyödynnettäväksi, muun muassa musiikkiopiston ja Hämeen ammatikorkeakoulun. Aika on tuonut mukanaan myös uudenlaisia haasteita Forssalle: vanhusten huolto ja kunnallisten asioiden hoito ovat laajentuneet ja ihmiset tarvitsevat enemmän palveluita ja hallintoa elämiseensä.

Harjusen elämän päävaikuttimet ovat olleet Forssa ja Finlaysonilla työskentely, mikä on antanut hänelle valmiudet kehittyä ihmisenä ja oppia tuntemaan uusia puolia Forssasta. Tärkeää hänen mielestään on miettiä omaa suhdetta Forssaan. John F. Kennedyn sanoja lainaten Harjunen heittää kysymyksen lukijalle: ”Älä kysy mitä Forssa voi tehdä sinulle, vaan mitä voit tehdä Forssalle.” Vastaamalla tähän kysymykseen pystyt myös itse pohtimaan omaa osuuttasi suhteessa Forssaan ja forssalaisuuteen.

Erkki Halme ja Mikko Ohra-aho

Piirros: Laura Majava

”Parasta lukiossa oli oppiminen”

Eira Merilä on aktiivinen forssalainen. Hän on ollut muun muassa neljä kautta Forssan kaupunginvaltuutettuna, Vanhan Koulun Killassa ja luonut hyvin kunnioitettavan pitkän uran peruskoulun luokanopettajana opettaessaan Tölön koululla huimat 24 vuotta.

Kuusi vuotta eläkkeellä ollut Eira Merilä asuu nykyäänkin Forssassa kivenheiton päässä Yhteislyseosta.

Vuonna 1943 syntynyt Merilä on opiskellut ja ollut työssä muuallakin kuin Forssassa, esimerkiksi Pietarsaareissa ja Turussa, mutta kotiseuturakkaus veti hänet takaisin Forssaan.

Vahvat opettajat jääneet mieleen

Matematiikkalinjaa käyvän lukiolaisen lempiaineita olivat liikunta, kuvaamataito sekä musiikki, ja siksi Merilä ryhtyikin opettajaksi. Lukioaikana rehtorina toimi Rolf Rajalin. Opettajat olivat päteviä, vahvoja persoonia, ja he osasivat työnsä, Merilä muistelee. Merilän ehdoton lempiopettaja oli kuitenkin älykäs ja taiteellinen herrasmies, matematiikan opettaja Aarre Saarnio.

Kouluaikoina suurten luokkien kurissapitäminen saattoi olla ongelmallista, jolloin kyseenalaisena keinona käytetty iva masensi monia. Myönteistä lukiossa oli oppi luontevasta suhtautumisesta ihmisten erilaisuuteen – lukio siis opetti Merilälle suvaitsevaisuutta.

Parasta lukiossa Merilän mielestä oli – oman kaveriporukan lisäksi – oppiminen, sillä silloinkin opiskeltiin tosissaan ja ylioppilaskirjoituksiin tähdättiin koko lukioajan. Merilä itse kirjoitti ylioppilaskirjoituksissa pakollisena reaalien ja pitkän matematiikan ylimääräisenä, sillä hänen matemaattisia taitojansa epäiltiin.

Kielten opiskelu oli ”virheiden välttämistä”

Lukio on muuttunut paljon niistä ajoista, kun Eira opiskeli lyseossamme. Luokattoman järjestelmän sijaan valittiin joko matemaattinen linja tai kielilinja. Eira tovereineen pakersi fysiikkaa, matematiikkaa ja kemiaa 8 tuntia viikossa. Kielenopetus on nykypäivänä monipuolistunut huomattavasti verrattuna 1960-luvun alkupuoliskoon: tuolloin tekstiä käännettiin yhä uudestaan vieraasta kielestä suomeksi, ja päinvastoin. Kielistudioista ei osattu edes haaveilla. Kokeiden arvosanat annettiin virheiden lukumäärän perusteella, joten kielen opiskelu olikin tietynlaista ”virheiden välttämistä”, Merilä muistelee.

Lukio on muuttunut muutenkin kuin opetukseltaan: opiskelusta perittiin Eiran aikana lukukausimaksuja, ja mikäli osallistui ruokailuun, oli myös siitä maksettava. Kirjat jouduttiin ostamaan itse, niin kuin nykyäänkin.

Arvostettu ylioppilastutkinto

Työläiden opiskeluvuosien jälkeen taitoja oli aika koetella ylioppilaskirjoituksilla. Yo-kokeissa oli Eiran aikoina kirjoitettava neljä pakollista ainetta. 1960-luvulla ylioppilaaksi pääsyä arvostettiin huomattavasti enemmän kuin nykyään, sillä se ei ollut niin yleistä kuin nyt 2000-luvulla. Lakin päähän saaminen oli suuri asia koko perheelle, ja juhlat sen mukaiset!

Lukion jälkeen Merilä siirtyi opettajanvalmistuslaitokseen, josta hän valmistui luokanopettajaksi. Merilä toimi luokanopettajana eri kouluissa pitkin Suomea muutamia vuosia, kunnes hän lopulta siirtyi Forssaan Tölön kouluun. Merilällä on edelleen paljon kontakteja lukioomme politiikan ja Vanhan Koulun Killan kautta.

Ylioppilas Eira Merilä ruusuineen keväällä 1963.

Valtteri Heinämaa, Mari Mustonen,
Emma Pohjalainen ja Atte Virkkunen

”Suloinen on isän syli, äitin helma hempiämpi.”

Opettajaksi omaan vanhaan kouluun

**Tunnistatko nämä kirkasotsaiset
isänmaan toivot?**

Forssan yhteislyseossa on monia opettajia, jotka ovat palanneet takaisin omaan vanhaan kouluunsa:

Eila Takkinen-Karjala opettaa Forssan yhteislyseossa sekä ruotsia että saksaa. Hän on ollut koulussamme opettajana omien sanojensa mukaan ”tosi kauan”. **Susanne Petersen-Seppälä** opettaa samoja kieliä, siis ruotsia ja saksaa. Hän on opettanut Forssan yhteislyseossa kymmenkunta vuotta, samoin kuin **Marjo Sevón**, joka opettaa espanjaa, italiaa ja ranskaa.

Tiina Yli-Jaukkari tuli opettajaksi Linikkalan yläasteelle 1985, josta siirtyi Kuhalaan. Hän tuli takaisin Hämeen tien ja Yhtiönkadun kulmaan vuonna 2005 – tällä kertaa Yhteislyseoon äidinkielen ja kirjallisuuden lehtoriksi. **Piia Leppä** on samoin Forssan yhteislyseon äidinkielenopettaja: hänellä vuosia talossa on takana kymmenkunta.

Jari Heikkilä on matemaattisten aineiden opettaja ja opettanut Yhteislyseossa jo 16 vuotta. Matematiikkaa opettaa myös **Arja Ylander**, joka on opettanut vanhassa tutussa koulurakennuksessa 1990-luvun puolivälistä asti.

Kaikki tiet vievät Turkuun - ja takaisin Forssaan

Yli-Jaukkari, Ylander, Sevón, Takkinen-Karjala, Leppä, Petersen-Seppälä sekä Heikkilä ovat kaikki käyneet lukion ja osa heistä myös oppikoulun nykyisen Forssan yhteislyseon tiloissa – tosin heidän aikanaan lukion nimi on vaihdellut: se on ollut myös Kaksoisyhteislyseo sekä Linikkalan lukio. Myös lukio-opintojen jälkeen opettajien tiet jatkuivat samankaltaisina, sillä he kaikki lähtivät Turun yliopistoon opiskelemaan, jokainen omaa alaansa.

Yli-Jaukkari palasi heti yliopiston jälkeen Forssaan, sillä hän sai ensimmäisen työpaikkansa Linikkalan yläasteelta vuonna 1985. Samankaltaisesti heti valmistumisensa jälkeen Forssan yhteislyseoon palasi Leppä vuonna 1999 – tällä kertaa siis opettajana.

Kukaan opettajista ei ollut varsinaisesti suunnitellut paluuta kotiseudulle, mutta tosin kävi. Yli-Jaukkari päätti palata Forssaan, koska hänen miehensä oli saanut täältä töitä. Myös Ylanderin puoliso on Forssan seudulta, ja omien sanojensa mukaan tämä matematiikan opettaja on vain ”ajautunut takaisin”. Kun Yhteislyseoon haettiin kielten tuntiopettajaa, Takkinen-Karjala ajatteli menevänsä lyhyeksi ajaksi, mutta ”jotenkin vain jäi”. Sevón kierteli aluksi seudun monissa eri kouluissa opettamassa, kunnes lyseon kielivalikoimaan lisättiin espanja, ja tarjonta kohtasi näin kysynnän.

Yli-Jaukkarin mielestä tuntui hieman hämmästyvältä palata Forssan yhteislyseoon, mutta myös ylpeyden tunne oli vahva. Ylander puolestaan kuvailee, kuinka ”tuntui täysin luonnolliselta palata takaisin”. Myös Petersen-Seppälän mielestä oli mukava tulla takaisin kouluun opettajan roolissa. Opettajistoon tuttuja opettajien joukkoon meneminen saattoi tosin aluksi hieman jännittääkin. ”Tuntui oudulta nousta samoja portaita eri roolissa”, Sevón kertoo. Opettaminen sinänsä ei kuitenkaan jännittänyt.

Verhot pysyvät, ihmiset vaihtuvat

Jotakin on vuosien aikana koulussa muuttunut; jotakin pysynyt myös samana. Itse rakennus on pysynyt monen mielestä muuttumattomana. Leppä vastaa rennosti: ”Ihmiset ovat vaihtuneet, mutta verhot pysyneet samana.” Myös ruokala, käytävien ahtaus sekä luokkatilat ovat pysyneet ennallaan. ”Ruokalassa on vieläkin yhtä kylmä”, Ylander naurahtaa. ”Koulurakennus on pysynyt melko ennallaan. Samoin jotkut nykyisistä työkavereista olivat opettajina jo omina lukio-aikoina”, muistelee Petersen-Seppälä.

Paljon on kuitenkin myös muuttunut. Yli-Jaukkari muistaa suuret ryhmät ja pitkät ruokajonot, sillä hänen aikanaan koulussa oli yli 1000 oppilasta. Opettajat olivat suurempia auktoriteetteja kuin nykyään. ”Lähes kaikki oli maksullista, mitään ei saanut ilmaiseksi, mikä johtui siitä, että koulu ei ollut vielä valtion, vaan yksityinen”, Yli-Jaukkari kertoo.

Sevónin mielestä suurin muutos on ollut oppiaineiden määrän lisääntyminen; myös luokattomuus on uusi asia. Forssassa oli myös pitkään kaksi erillistä lukiota sekä aktiivinen iltalukio, jossa monet haastatelluistakin ovat opettaneet.

Kotitöiden määrä ja nopea tahti yllättivät

Leppä yllättyi työn määrästä. Ollessaan opiskelija hän naiivisti ajatteli, että opettaja vain tulee luokkaan ja lähtee sieltä pois tunnin loputtua. Todellisuudessa opettajan työ on aivan eri luokkaa, sillä siihen kuuluu paljon kotitöitä ja oppituntien valmistelua.

Heikkilä taas oli hyvin tietoinen opettajan työstä ja sen taakasta jo ennen hänen opettajauransa alkamista. ”Työhön kuuluu myös paljon kasvatusta”, Sevón kertoo. ”Työ on muuttunut hektisemmäksi ja stressaavammaksi”, Takkinen-Karjala jatkaa. Myös kurssimuotoisuus ja kansainvälistyminen ovat muuttaneet opettamista.

”Suloinen on isän syli, äitin helma hempiämpi.”

Tulevaisuudensuunnitelmat ennen ja nyt

Leppä kuvitteli, ettei hänestä tulisi ikinä opettajaa, mutta päätyi kuitenkin ammattiin. Tänä päivänä hän on kuitenkin erittäin tyytyväinen uravalintaansa, eikä hänellä ole aikomuksia lähteä talosta – paitsi nyt vähäksi aikaa äitiysvapaalle. Myöskään Heikkilän tulevaisuudensuunnitelmiin ei kuulunut opettajan työ, mutta hän päätyi alalle ja Forssan yhteislyseoon monien sattumien kautta. Hän toteaa vitsikkäästi, että eropaperit eivät ole ainakaan vielä kolahtaneet postilaatikkoon, joten hän opettaa lyseossa tulevaisuudessakin.

Takkinen-Karjala on ainoa, joka tunnustaa haaveilleensa opettajan ammatista lapsesta saakka. Häinkin kuitenkin hylkäsi suunnitelmat hetkeksi lukioaikanaan, mutta kiinnostus opettajuuteen syttyi uudestaan yliopistossa kieliä lukiessa. Sevón puolestaan kertoo, että ei koskaan tuntenut minkäänlaista vastenmielisyyttä opettajan ammattia kohtaan, mutta siitä huolimatta ajatus opettajaksi ryhtymisestä syntyi vasta lukion jälkeen. Petersen-Seppälä ei pohtinut asiaa vielä lukiossa, mutta viihtyy työssään ja ajattelee jatkavansa Yhteislyseossa.

Yli-Jaukkarille ja Ylanderille alkoi lukiossa selvitä, että heistä tulisi isona opettajia. Kummallekaan ei kuitenkaan ollut täysin selvää, mitä ainetta he alkaisivat opettaa. Yli-Jaukkari pääsi opiskelemaan kemiaa, englantia ja suomea, joista valitsi suomen opinnot. Hänen paras ystävänsä oli tosin jo aiemmin kehottanut häntä ryhtymään äidinkielenopettajaksi. Ylander pohtii, että olisi voinut ryhtyä esimerkiksi biologianopettajaksi.

Kaikki haastatellut ovat viihtyneet Forssan yhteislyseossa hyvin, koska työympäristö on hyvä ja työkaverit mukavia. Myös nuorten kanssa työskenteleminen on ollut mieltuisaa.

Jermu Hakala, Anni Heinilä,
Viljami Kaseva, Helena Lahtinen,
Sini Ranta, Eveliina Rantanen ja
Riikka Tapola

Kuva: Johanna Suominen

Kuvassa vasemmalta oikealle Arja Ylander, Marjo Sevón, Piia Leppä, Susanne Petersen-Seppälä, Jari Heikkilä, Eila Takkinen-Karjala ja Tiina Yli-Jaukkari.

”Kyllä maailma opettaa, jos ei muuta niin hiljaa kävelemään.”

KANSAINVÄLISIÄ ULOTTUVUUKSIA -

**Trevianum Scholengroep,
Sittard, Nederland**

Kuva: Timo Korkalainen

**Berlin,
Deutschland**

Kuva: Heini Liukkonen

**Bernstorff-Gymnasium Satrup,
Deutschland**

Kuva: Simo Veistola

**Lycée Champ Blanc,
Le Longeron, France**

Kuva: Anni Suominen

antiikin Kreikka

Kuva: Mi

**Forssan yhteislyseo,
Suomi**

”Kyllä maailma opettaa, jos ei muuta niin hiljaa kävelemään.”

- INTERNATIONAL COOPERATION

Kuva: Katri Manninen

Tartu Forseliuse Gümnaasium, Eesti

Kuva: Minttu-Maria Jäävuori

Kuva: Piia Leppä

Ekenäs Gymnasium

Ekogymnázium, Pódebrady, Czech Republic

Kuva: Anni Rauramaa

Kuva: Janne Airaksinen

Kenia

ja Rooma

a Kuisti

It Was the Best of Times...

A decade's fast forward in time, from snail mail and faxes to e-mail, SMS, chats, Messenger and Skype, starting an unbroken chain of European school exchange projects our school has been involved in ever since. Students from the south-west of Häme visiting and hosting students from the region of Sittard, in the south of the Netherlands.

They have lived in local families and learnt to know the everyday life 'up here' and 'down there'. They have had glimpses into the past and present treasures of Dutch and Finnish cultures, packing their sandwiches for lunch and cycling all the way of 25 kilometres to school.

Goede morgen!
Moi! (actually, 'beautiful' in Dutch)

They have attended lessons (so similar but somehow so different), joining all the imaginable sports activities from swimming in an icy lake called Ruostejärvi to downhill skiing on an indoor slope in Limburg. Works of Edelfelt, Gallen-Kallela, van

Gogh and Rembrandt are no longer strange to them, more contemporary ones arousing mixed feelings, though.

All these students have grown up as part of a group, learning to take responsibility for their own actions and turning into a team prepared to host its guests with all the hospitality it takes – sometimes going the extra mile. Eventually, grasping something essential to their own cultural identity.

There are almost 400 different stories to be told but they all share a certain discovery, besides exploring another culture, they have also made a journey within themselves.

All the participants, students, teachers and families, ik dank u allen hartelijk!

Taina Kemppi,
coordinator of EN14 “Our Local World – Reaching Out”

Our Experiences: CZECH REPUBLIC and Comenius

Me, Katariina Nokelainen, Kati Kormu ja Anni Rauramaa, matkasimme Tsekkiiin toukokuun 4. päivä ja palasimme 9. päivä takaisin Suomeen. Varsinainen syy matkallemme oli Comenius-projekti, jossa on mukana tsekkiläinen Podebradyn kaupungissa sijaitseva Ekogymnazium. Matkalla olivat myös rehtori Simo Veistola ja opettajat Harri Kiesi ja Susanne Petersen-Seppälä. Tuon vajaan viikon aikana ehdimme nähdä ja kokea monia muitakin asioita kuin koulua ja Comeniusta.

Ensivaikutelmat isäntäperheiden, tai paremmin oikeastaan emäntäperheiden taloista olivat melko erilaiset. Denisa ja hänen äitinsä, joiden luona Kati ja Anni olivat, asuivat monihuoneisessa siistissä ja tyylikkäästi sisustetussa asunnossa Podebradyssa. Ihmeteltävää riitti lamppuja, verhoja ja autotallin ovea myöten. Tosin, hanoista tuli ruskehtavaa vettä. Nikolan ja hänen äitinsä asuvat Kolínissa. Heidän kotinsa, jossa Katariina yöpyi, oli huomattavasti vaatimattomampi. Mainittakoon, että esimerkiksi

jääkaappi oli kylpyhuoneessa, jossa ei ollut ovea ollenkaan. Vesi oli kuitenkin puhtaampaa. Kuitenkin sekä Denisa että Nikola pukeutuivat varsin hienoihin vaatteisiin. Teetä juotiin paljon ja teepussivalikoima oli suuri. Öisin oli kkkylmä, mikä aiheutti ensin hämmennystä, mutta syy siihen, että taloja ei tuolloin enää lämmitetty, selvisi: yleensä tuohon aikaan sillä seudulla on koko ajan niin korkea lämpötila, että ei yksinkertaisesti tarvitse lämmittää.

Suuret lehtipuut, kuten vaahterat, olivat tuuheita ja kauniita. Sateen jäljiltä tuoksui tosi raikkaalle. Podebrady on kaunis paikka: paljon vihreää ja erilaisia taloja pihoineen. Merkille pantavaa oli, että melkein joka talossa oli ainakin yksi koira. Polkupyöräilijöitä taas ei juuri näkynyt; ihmiset suosivat kävelemistä ja autoilua. Ja autoilla ajettiin suomalaisen silmin kovaa! Jostain syystä valkoisia autoja, joissa oli useimmiten nuoria miehiä, näkyi paljon. Myös julkinen liikenne oli ahkerassa käytössä, mekin

Kansainvälisyys opettaa uutta

Kansainvälisyys vaanii kaikkialla. Se näkyy ihmisissä kotikaupungin kaduilla, se tulvi omaan olohuoneeseen mediasta, se piiloutuu jokapäiväiseen kielenkäyttöön. Omalle kohdalleni kansainvälisyys konkreettisimmillaan iski kuitenkin puun takaa, vaikka se selvästi oli vaaninut minua jo monelta eri suunnalta.

Se oli ollut piilossa koulun perinteissä; muistan nähneeni koulun käytävillä vaeltelevia vierasta kieltä puhuvia laumoja, mutten juurikaan ollut kiinnittänyt niihin huomiota, koska kukaan vaeltelijoista ei ollut pysähtynyt puhuttelemaan erityisesti minua. Samaten se oli ollut kätkettyä koululle osoitetuissa painopistealueissa ja rehtorin opetussuunnitelmaan kirjoittamissa sanoissa, mutta ”eihän kukaan opsia lue”. Se oli vaaninut myös opettajakollegassa, joka pyysi minut mukaan Tarttoon opiskelijaryhmän valvojaksi.

Asia seurasi toistaan, ja kuinkas sitten kävikään: Yhtäkkiä huomasi vetäväni tarttolaisen Forseliuksen lukion (ja erityisesti opettaja Helja Kirberin) kanssa toteutettavaa kirjallisuuskurssia. Huomasin järjestäväni yhteisiä chatteja ja seminaareja, toimittavani verkkolehteä, vastaanottavani ulkomaalaisia vieraita ja vierailevani itse kerran-kaksi vuodessa Virossa. Huomasin kansainvälisyyden vallanneen mieleni, eikä oma innostuneisuuteni ainakaan hidastanut lumipalloilmiötä.

kuljimme junalla ja bussilla kohtalaisen paljon. Yhteydet ovatkin erinomaiset, ja myös koulumatkasta osa kuljettiin julkisilla.

Ekogymnaziumissa eli koulussa, joka muuten oli pieni, olimme tiistaina ja keskiviikkona. Mm. Nikola varoitteli etukäteen: ”Our school isn’t beautiful.” Rakennus on kyllä melko kulunut, mutta ympäristö kaunis. Ainakin Comenius-projektiryhmän luokka oli aivan sotkuinen. Meitä kummastutti se, että saavuimme kahdeksaksi luokkaan, jossa osa tsekeistä oli jo syömässä mm. keksejä ja suklaata, joita oli tuotu mukana tai ostettu koulussa seisovasta automaatista. Ruokailua ja höpötystä kesti lähes tunnin, keskiviikkona vähän vähemmän kuin tiistaina, mutta sitten ryhdyttiin hommiin.

Kovin monen tsekkiläisnuoren heikko englannin taito yllätti, mutta asiat sai hoidettua ja projektin tehtyä. Silti harvan kanssa pystyi jutustelemaan niitä näitä. Opettajat kyllä puhuivat hyvin

Yhteistyön myötä olen tutustunut moniin uusiin ihmisiin ja kokonaiseen uuteen kulttuuriin, olen samoin tutustuttanut opiskelijoita niihin, olen saanut kielikylpyjä, uusia näkökulmia omaan työhöni, oppinut tekemään verkko-opetusmateriaalia (ja taitamaan sähköisen viestinnän muutenkin kohtalaisen hyvin), alkanut lukea kirjallisuutta toisin ja ennen kaikkea olen oppinut katsomaan itseäni, omaa kouluani ja kulttuuriani uudella tavalla.

Konkreettisemmin sanottuna olen saanut Facebook-ystävikseni Heljan, Pertin, Juha-Matin, Kristyn ja Elisin, tiedän virolaisten lukevan paljon Sofi Oksasta ja Juha Vuorista, tunnistan pesivän haikaran, tiedän Vanemuisen ja Väinämöisen yhtymäkohdista ja osaan chatata sekä olen innostunut bloggaamisesta. Ja tämä on vasta alkua.

Piia Leppä,
ÄI13-kurssin ”Suomalainen ja virolainen nykykirjallisuus”
opettaja

englantiakin. Opimme kuitenkin pärjäämään paremmin ilman sanallista viestintää sekä käyttämään mahdollisimman yksinkertaista kieltä. Ja pohdiskelimme sitäkin, että omaan lukioon palatessamme osaamme englantia varmaan huomoinen kuin lähtiessämme.

Anni Rauramaa,
mukana Comenius-projektissa 08 - 09

Välähdyksiä Berliinistä

maanantai 20.4.2009

Alexanderplatz, klo 16.30

Keskustelu soljuu leppoisasti ympärillä, ja kylmä jäätelo viilentää mukavasti auringon paahtaessa täydeltä terältään. Itä-Berliinin ylpeys, TV-torni, kohoaa korkeuksiin puiston vieressä, jonne on meidän ryhmämme lisäksi kerääntynyt suuri määrä berliiniläisiä nauttimaan keväisestä auringosta. Es ist herrlich da – on ihanaa.

Takana on kuusitoistahenkisen seurueemme hyvin mennyt lentomatka sekä vierailu Kaiser Wilhelm Gedächtniskirchessä ja sen viereen rakennetussa uudessa kirkossa, jossa alttarin takaseinän ikkunat luovat kirkkoon upean tummansinisen hämyä.

tiistai 21.4.2009

Nikolaiviertel, klo 13

Kaupungin vilskeestä saavumme yllättäen rauhalliselle alueelle, jossa voi melkein kuvitella elävänsä vielä keskiajalla. Kapeita katuja reunustavat vehreät puut ja korkeat, vanhat talot, joista kuitenkin vain harvat ovat alkuperäisiä. Rauhallista tunnelmaa värittävät ihmisten iloiset huudahdukset. Siellä täällä näkyy pieniä, kodikkaita nallekauppoja, eikä ihme, sillä onhan aito Berliner Bär, berliiniläinen nalle turistille lähes välttämätön ostos.

keskiviikko 22.4.2009

Hardenbergplatz 8, klo 9.45

Olemme nyt Berliinin eläintarhassa. Eläinten äänet kiirivät ilmassa ja tuhannet kukat aukovat terälehtiään. Eräässä tarhassa pandakarhu nakertaa etutassujensa välissä olevaa rinkelä jättäen porkkanat täysin huomiotta – kuka nyt vihanneksia söikään, kun tarjolla on myös herkuja. Vähän matkan päässä virtahepöäiti sukeltelee poikasensa kanssa, ja Knut-jääkarhu jahtaa leikkisästi aitaukseen tunkeutunutta pikkulintua.

torstai 23.4.2009

Spree, klo 15.50

Sadekuuron jälkeen aurinko paistaa kirkkaasti, ja silmien eteen avautuvat upeat maisemat. Veneen moottorien hyrinän yli kuuluu miehen ääni, joka kertoo innokkaasti Berliinin nähtävyyksistä. Itä-Berliinissä kävellen vietetyn päivän jälkeen on ihana levähtää Spreellä lipuvassa jokilaivassa.

perjantai 24.4.2009

Flughafen Tegel, klo 18.20

Istuskelemme lentokentällä ja katselemme ohi kiiruhtavia ihmisiä. Keskustelu polveilee verkkaisesti aamupäiväisestä Charlotenburgin linnavierailusta viimehetken ostoskierrrokseen. Vähitellen ihmiset alkavat keräillä tavaroitaan, ja portit lentokoneeseen avautuvat. On aika lähteä kotiin.

Heini Liukkonen,
mukana Nach Deutschland -kurssin matkalla Berliinissä
keväällä 2009

Uudenlaista yhteistyötä

Syksyllä 2008 pohjoismaisella Vår gemensamma historia -kursilla saimme Tammisaaren lukion kollegani Sture Lindholmin kanssa ajatuksen tehdä yhteinen Viron historian kurssi. Sen painopisteeksi valitsimme Viron ruotsalaiset; ehkäpä juuri sen takia Svenska Kulturfonden tuki hankettamme 2500 euron apurahalla.

Kurssin tarkoituksena oli tehdä ruotsin kielen opiskelu konkreettisemmaksi forssalaisille ja suomen kielen opiskelu tammisaarelaisille opiskelijoille. Oppilaat tekivät kymmenestä eri

Next stop Kenya

Ystäviä Keniasta

Opettajainkokouksen hiljaisuus oli tyrmäävä rehtori-Simon esitellessä yhteistyöhanketta Keniaan. Mitä hulluutta? Me, paikallinen Rotary-yhdistys ja Suomen UM – tietokoneita ja Internet – oppia Kenian puskiin. Olen aina pitänyt itseäni ennakkolulottomana ja suvaitsevaisena ihmisenä, mutta... hanke kuulosti niin villiltä, että kävin myöhemmin ilmoittautumassa Simolle: kyllä minua vähän kiinnostaa.

Kului vuosi. Koulun seinälle ilmestyi kuvia kahdesta koulusta, jonne parivaljakko Aspila – Veistola oli vienyt ensimmäisiä koneita. Uskomattomat tarinat sähkön vetämisestä kylään, johtokunnan saapumisesta paikalle tuntien odotuksen jälkeen ja varsinkin lupaus kenialaisista vieraista saivat minut entistä kiinnostuneemmaksi.

Syksyllä 2008 aloitimme koulussa kurssin, jonka tarkoituksena oli tutustua Keniaan. Opiskelijat ja me opettajat (Tero Julkunen ja minä) olimme yhtä hämmentyneitä siitä, miten vähän tiesimme yhteistyömme kohdemaasta, ja oikeastaan koko projektista. Vasta Pentti Aspilan luento avasi silmämme: meiltä odotettiin aktiviteettia kenialaisten koulujen nettikontaktien luomisessa.

Sitten tuli vieraita. Kaksi opettajaa, yksi koulutoimenjohtaja ja neljä opiskelijaa. Oltiin meillä kotona, Terolla, koulussa, Helsingissä. Tutustuimme, ja keskustelimme monenlaisista asioista, kunhan ensin totuimme Kenian englanttiin; jos puhutaan bärdistä, tarkoitetaan lintua!

Erityisen vaikuttanut olin Miken, Edwinin, Mercyn ja Nicholasin tavasta reagoida meihin suomalaisiin opettajiin. Heidän mielestään parasta olivat keskustelut meidän aikuisten kanssa; ystävyys-suhteita nuorten kanssa on kaikkialla helppo synnyttää – opettajat Keniassa pysyvät etäällä oppilaista. Me emme!

Ystäviä Keniassa

Kun keväällä 2009 vierailimme Cheplaskein ja Aninin kouluissa, meidät otettiin vastaan ystävinä. Minua nimitettiin Kokoksi, mikä merkitsee jotain vanhaa ja ehkä vähän arvostettuaakin. Sydämellisyyttä ja vieraanvaraisuutta ei voi kylliksi kiittää. Olimme odotettuja vieraita, joiden asiantuntemusta niin IT-alalla (Tiina Jaakkola) kuin pedagogiikassakin todella pidettiin tärkeänä. Opiskelijamme Laura Vainio ja Janne Airaksinen suorastaan vedettiin mukaan kymmeniin kuviin, joilla ystävyyttä taltioitiin.

Mitä suomalainen koululaitos voi viedä aivan toiseen todellisuuteen? Onko projektissa mitään järkeä? Vastaus on selvä: kyllä on. Demokratia vaatii koulutusta, ja koulutus vaatii demokratiaa. Siinä me suomalaiset olemme hyviä. Me tiedämme, että uusi teknologia on yksi avain avoimeen yhteiskuntaan. Pääsy tiedon lähteille on yhtä tärkeää Keniassa kuin meillä Suomessa, sillä vain tieto voi poistaa ennakkoluuloja ja rikkoa raja-aitoja.

Sellaisessa projektissa haluan mielelläni olla edelleen mukana.

Kaija Parko,
mukana projektissa

aiheesta tutkielmat: samasta aiheesta tehtiin toinen tutkielma Tammisaaressa suomeksi ja Forssassa ruotsiksi.

Apurahan turvin teimme yhteisen tutustumismatkan 3.-5.9.2009 Viroon, jossa vierailimme esimerkiksi ruotsin kieleen erikoistuneessa Noarootsi Gümnaasiumissa (Nuckö Gymnasium) Haapsalussa ja ruotsalaisuuden historian Aiboland-museossa sekä poikkesimme Padisen luostarin rauniolla. Tallinnan vanhassa kaupungissa teimme ruotsiksi ja suomeksi opastetun kiertokävelyn, ja paluupäivänä tuli Pärnukin tutuksi.

Kurssin päättää yhteinen loppuseminaari, joka järjestetään Forssassa syksyllä 2009.

Jari Isotalo,
Forssan yhteislyseon historian lehtori

Une Mission Impossible

Viikko ranskalaisessa perheessä...

Yhteistyömme ranskalaisen ystävyyskoulun kanssa alkoi keväällä 2009 vierailulla Ranskan maaseudulle Le Longeroniin. Matkaan osallistui ranskanopiskelijoita vuosikursseilta 06-08 sekä opettajat Marjo Sevón ja Harri Kiesi. Ensimmäisen kosketuksen ranskalaiseen kulttuuriin saimme letkeällä junamatkalla Pariisista Chôletiin, joka on suuri kaupunki aivan Le Longeronin lähistöllä. Asemalla vastassa olivat isäntäperheemme, ja hajaannuimme kohti tuntematonta.

Ensimmäinen haaste: Sopeutuminen ranskalaisperheeseen. Tavat poikkesivat suomalaisista; kengät piti pitää jalassa sisällä ja ruokaa tarjottiin vasta iltamyöhään, mutta ennen kaikkea esteenä oli kielimuuri, josta pääsimme yli pienen alkushokin jälkeen. Vieraanvaraisuudesta sopeutuminen ei kuitenkaan ollut kiinni.

Toinen haaste: Koulu. Pääsimme osallistumaan oppitunneille. Oli mukavaa, että opettajat huomioivat meidät tunneilla ja pääsimme itsekin sivistämään ranskalaisia suomalaisesta koulunkäynnistä. Teimme jännittävän havainnon: ranskalaisten opetuksen taso kielissä oli alhaisempi kuin rakkaassa koulussamme. Edes abiturientit eivät osanneet kunnolla englantia, eivätkä opettajatkaan aivan loistaneet kielitaidollaan. Tästä huolimatta tunnelma oli hyväntuulinen ja saimme loisteliaan vastaanoton ruokalassa. Ruokamme tarjoiltiin eteemme suoraan pöytiin.

Kolmas haaste: Vapaa-aika perheissä. Koulupäivien jälkeen jäi runsaasti aikaa viettää laatu-aikaa ranskalaisen perheen kanssa. Aika kului suurimmaksi osaksi shoppaillen ja syöden patonkia Nutellan kanssa. Ohjelmaamme kuului myös hitusen urheilua: pakollinen Ranska – Suomi-ottelu keilauksessa. Lopputulos oli toki selvä alusta lähtien; me suomalaiset toimme voiton kotiin.

Viikko-ohjelmaamme kuului myös käynti läheisessä suurkaupungissa, Nantesissa. Siellä tutustuimme kaupungin hienouksiin, joihin kuului esimerkiksi suuri linna, jonka muurien sisäpuolella näytti tapahtuvan yhtä sun toista. Eräänä päivänä lähdimme kiertelemään läheistä seutua ranskalaisten sekä juuri Ranskaan saapuneiden puolalaisten kanssa. Matkaan kuului (tietenkin) kierros linnassa ja hieno piknik joen edustalla.

Viimeisenä aamuna heräsimme tavallista aikaisemmin pakkailemaan laukukujamme ja valmistautumaan tulevaa kotimatkaa varten. Ranskalaiset antoivat mukaamme runsaat matkaeväät ja kyyditsivät meidät Chôlet'n rautatieasemalle ja jättivät haikeat hyvästit, vaikka jo parin viikon kuluttua tapaisimme jälleen.

...ja ranskalainen vieras suomalaisessa perheessä

Toukokuun puolessavälissä oli ranskalaisten ystäviemme aika saapua vastavierailulle elämysrikkaaseen kaupunkiimme. Forssan vetovoima osoittautui niin valtaiseksi, että ranskalaisia tahtoi kaupunkiimme enemmän kuin mitä Ranskan vierailulle osallistuneita yhteislyseolaisia oli ollut ja kuitenkin kaikki oli majoitettava. Onneksi lehtori Kiesi keksi keinot ja lisää isäntiä saatiin niistä ranskanopiskelijoista, jotka eivät olleet matkalle osallistuneet.

Tällä kertaa tunnelma oli rento heti alkutapaamisesta lähtien, olivathan lähes kaikki jo toisilleen tuttuja. Lisäksi nyt kotikenttäetu oli meillä ujoilla suomalaisilla, mikä myös osaltaan lievitti jännitystä.

Vieraat saapuivat lauantaina, ja viikonloppu vietettiinkin kukin oman perheensä kesken kuka mitäkin tehden. Kommunikointi oli yhä pieni ongelma. Ranskalaisnuorten englannin taidot olivat yleisesti ottaen melko puutteelliset, eivätkä he oikein tahtoneet ymmärtää meidän täydellistä oppikirjaranskaamme, nuorisolangiin kun olivat tottuneet. Nämä muodolliset puutteet onnistuttiin kuitenkin korvaamaan varsin menestyksellisesti eleillä ja ilmeillä.

Kouluviikon alkaessa alkoi myös varsinainen ohjelma. Viikonkoon oli saatu mahdutettua roppakaupalla hauskoja asioita, joten tuskin kenellekään ranskalaiselle jäi Suomesta huono kuva. Uinti, piknik, teatteri, petanque, keilailu, biljardi sekä torin alueen kebabtarjonnan katsastus ovat vain otteita alkuviikon ohjelmasta, minkä lisäksi yksi päivä vietettiin lähes kokonaan pääkaupunkiseudulla mm. Heurekaan sekä eduskuntataloon tutustuen.

Tätä seuraavana päivänä veimme Helsingin glamourista täysin sokaistuneet ystävämmekeskellemme aitoa suomalaista luontoa. Torronsuo kaikessa kauneudessaan avautui yllättävän hyvin myös länsieurooppalaiselle sielulle, eikä valituksia kuulunut siirtyessämme Erikkilän urheiluopiston alueelle jatkamaan iltataa. Päivän päättivät bileet erään ryhmäläisemme kodissa, jossa ranskalaiset näkivät todennäköisesti elämänsä ensimmäisen jakson Salatuista elämästä ja suomalaiset taas saivat opastusta perinteisiin(?) ranskalaisiin kansantansseihin.

Perjantai-iltapäivänä kokoonnuimme Kuhalan koululle valmistamaan koko porukalla perisuomalaisia herkkuja, karjalanpiirakkaa sekä korvapuusteja illan tilaisuutta varten. Isäntäperheet ranskalaisine vieraineen oli kutsuttu juomaan kahvia sekä nauttimaan suomalais-ranskalaisista herkuista.

Lauantai-aamuna oli haikeaa, kun joukkomme vielä kerran koontui yhteen koulullemme, josta bussi tulisi noutamaan vierailijat. ”C’e n’est qu’un au revoir!” kuten eräs sen ilmaisi. Ehkä vielä joskus tapaammekin ranskalaiset ystävämmek.

Linda Aalto, Toni Aaltonen, Tiia Mäkelä, Meri Teperi, Anni Suominen ja Sanni Wessman, yhteistyökurssin Champ Blanc - Forssan yhteislyseo osallistujia

Mennä kauas – nähdä lähelle

”Mennä kauas ja nähdä lähelle” voisi olla monen antiikin Kreikan tai Rooman syventävän kurssin oppimistavoite. Antiikin kulttuuria ja elämää on opiskeltu lukiossamme jo 1970-luvun lopulta lähtien; Lounais-Hämeen ”hitaat” ottivat varaslähdön eurooppalaiseen integraatioon etuajassa. Muistoja ja sattumuksia on kertynyt kerrottavaksi kahdessa sukupolvessa.

Aluksi kursseja pidettiin joka toinen vuosi ja sitten joka vuosi niin, että opiskelija on voinut valita lukion aikana sekä Kreikan että Rooman kurssiopinnot ja viikon matkan esim. Ateenaan tai Roomaan. Sadat lounaishämäläiset nuoret opiskelijat ovatkin tutustuneet Euroopan kulttuurin perustaan. Välimerellisen antiikin maailman vaikutus, joka kietoutuu juutalaiskristilliseen perinteeseen, synnyttää länsieurooppalaisen henkisen ja aineellisen elämänmallin kasvualustan. Kaukainen Pohjois-Eurooppa on sidottu kymmenin säikein siihen maailmaan, jonka kukoistus alkoi 2500 vuotta sitten.

Antiikista saimme mm. filosofian, demokratian toimintamallin, rakennusarkkitehtuurin, uskon kirjoitettuun lakiin ja esteettiset kauneusarvomme, jotka pätevät osittain vielä tänäkin päivänä. Mielen hallinta kauniissa ihmisvartalossa synnytti urheilun sodan korvikkeeksi, ja antiikin mytologia eli jumaltarinat, jotka vieläkin osataan lyseossamme, rakentaa miehen ja naisen paikkaa maailmassa. Helleenisen maailman ”kauniit ja rohkeat” kertovat ihmisen tarinan aina uudestaan ja uudestaan.

Matkoja on tehty kymmeniä, ja lukiomme historianopettajat ovat saaneet houkuteltua mukaansa mm. maantiedon, matematiikan, opinto-ohjauksen, kielten ja kuvataidon opettajia. Välimeren kasvillisuus, Pythagoras teoreemoinen, pedagogiikka (’saattaa opin ääreen’) tai epsilon ovat auenneet uudella tavalla.

On risteilty Kreikan saaristossa ja matkattu tuhansia kilometrejä Italian kiertomatoilla, lampsittu pölyisiä ja likaisia Ateenan ja Rooman katuja, käyty tervehtimässä paavia ja istuttu gondolin kyydissä Huokausten sillan alla Venetsiassa sekä nojailtu Pompeijin katukeittion tiskiinkin kuvitteellista kaalikeittoa syöden. On myös noustu Ostian satamakaupungin insulan katolle ja vaivuttu tuijottamaan gladiattoritaistelua Rooman Colosseumin kivipenkeille. Opiskelijat ovat kokeneet sielun puhdistumisen Epidauruksen amfiteatterin piippuhyllyllä, ja joukkona olemme juosseet stadionin mittaa Delfoin urheilukentällä. Yhdessä olemme tutustuneet toisenlaisiin ihmisiin ja tapoihin ja olemme oppineet olemaan ihmisiksi ihmisten tavoilla - usein helposti ja joskus aikalisän jälkeen.

Opiskelijoiden vanhemmat ovat päästäneet nuorensa luottavaisesti mukaamme yli 30 vuoden ajan, se on ollut antoisaa ja arvokasta. Sitä ei opita kirjoista, se opitaan olemalla yhdessä. Nämä ovat muistoja, jotka kutovat ihmisen tarinaa.

Paluu takaisin kaukaa vahvistaa sitä, että kuulumme johonkin. Kun näkee toisin, huomaa sen, että näemme selvemmin.

Kaija Keränen,
Forssan yhteislyseon historian lehtori

Haastattelussa Atte Jääskeläinen

1. Koska valmistuit ylioppilaaksi?

1984

2. Paras muistosi Linikkalan lukiosta?

Jälkikäteen ajatellen vapaus ja rentous, joka kouluvuosiin vielä liittyi – se, että sai ihmetellä maailmaa tarvitsematta vielä tietää mihin ryhtyy.

3. Haaveesi ja tulevaisuudensuunnitelmasi lukioikäisenä? Toiteutuivatko ne?

Lopulta toteutuivat. Kouluaikoina pidin toimittajan ammattia yhtenä tavoitteena, mutta myöhemmin yritin pyristellä tältä tieltä irti opiskeluvalinnoillani. Toimittajaksi kuitenkin lopulta jäin.

4. Mitkä ovat nykyiset tulevaisuudenhaaveesi?

Haluan tehdä töissä asioita, jotka parantavat suomalaisten elämää ja auttavat Suomea kehittymään, olemaan ainakin joissain asioissa edelläkävijä ja maailman paras.

5. Harrastuksesi? Miten vietät vapaa-aikaasi?

Remontoin vanhaa rintamamiestaloa ja parantelen sen pihaa. Jos pystyn, olen tekemättä mitään. Lomilla matkustelemme perheen kanssa.

6. Mitä sinulle merkitsee, että olet FYL:n juhlatilaisuuden juhlapuhuja?

Mahdollisuutta viestiä siitä, että itseensä uskomalla tästä koulusta voi päätyä mihin tahansa. Itselleni ja nykyiselle tehtäväl-
leni se on myös arvostuksen osoitus.

[Toim.huom. Jääskeläinen sittemmin estyi tulemaan juhlapuhujaksi.]

7. Parasta työssäsi? Entä ikävintä?

Parasta on se, että toimenkuvana on kaikki asiat, toiminta-
alueena koko maailma ja työvälineinä huippulahjakkaat ihmiset. Ikävintä on kaikkeen johtamiseen liittyvä piirre: helpoille ja mukaville asioille löytyy kyllä tekijöitä ja päättäjiä, mutta minulle valikoituvat ne kaikkein vaikeimmat ja epämiellyttävimät.

8. Oletko missään vaiheessa suunnitellut paluuta kotiseudullesi?

En vakinaisesti. Kesämökkiä olemme harkinneet ja etsineetkin.

1. Pitkä vai lyhyt matikka?
Pitkä
2. Pinaattiletut vai makaronilaatikko?
Makaronilaatikko
3. Fysiikka vai kemia?
Fysiikka
4. Kouluruoka vai eväät?
Kouluruoka
5. Koulukyyti vai polkupyörä?
Polkupyörä
6. Ruotsi vai englantia?
Englanti

Heidi Vanha-Similä ja Eveliina Ylitalo

nimi: **Atte Jääskeläinen**

ikä: **43**

perhe: **vaimo ja kolme lasta**

koulutus: **ylioppilaaksi Linikkalan lukiosta 1984,**

oikeustieteen kandidaatti, varatuomari

työpaikka: **ohjelmistoalueen johtaja**

(uutiset, urheilu, alueellinen toiminta),

vastaava päätoimittaja, YLE

Haastattelussa Kalevi Aho

1. Koska valmistuit ylioppilaaksi?

Forssassa 1968

2. Paras muistosi lukiosta?

Minulla ei ole jotain erityisen merkittäviä muistoja lukioajasta. Se oli yleisesti ottaen vain mukavaa, tasaisesti edennyttä aikaa.

3. Haaveesi ja tulevaisuudensuunnitelmasi lukioikäisenä? Toiteutuivatko ne?

Haaveenani oli ensisijaisesti muusikon tai säveltäjän ammatti ja varalla oli tähtitieteilijä. Muusikkohaave (säveltäjä) kyllä toteutui.

4. Mitkä ovat nykyiset tulevaisuudenhaaveesi?

Jatkaa säveltämistä elämän loppuun asti jäämättä tästä työstä koskaan eläkkeelle.

5. Harrastuksesi? Miten vietät vapaa-aikaasi?

Ennen kaikkea kirjojen lukeminen ja konserteissa käyminen. Myös varsinkin kesäisin luonnossa käveleminen.

6. Mitä sinulle merkitsee, että olet Forssan yhteislyseon juhlatilaisuuden juhlapuhuja?

Onhan se suuri kunnia.

7. Parasta työssäsi? Entä ikävintä?

Parasta työssä on, että saa olla täysin riippumaton ja itsenäinen, kukaan ei määräile. Samalla voi täysillä toteuttaa itseään ja antaa mielikuvitukselleen rajattoman vallan. Ainoa ikävä puoli on, että tässä työssä on suuri erakoitumisen vaara, kun sitä joutuu tekemään niin yksin. Kun suuri teos on tekeillä, ei välttämättä ole tällöin kovin sosiaalinen, voi olla muiden keskuudessa yhtä aikaa läsnä ja kuitenkin poissa.

8. Oletko missään vaiheessa suunnitellut paluuta kotiseudullesi?

En ole.

1. Pitkä vai lyhyt matikka?

Pitkä

2. Pinaattiletut vai makaronilaatikko?

Pinaattiletut

3. Fysiikka vai kemia?

Fysiikka

4. Kouluruoka vai eväät?

Kouluruoka

5. Koulukyyti vai polkupyörä?

Polkupyörä

6. Ruotsi vai englantia?

Ruotsi

nimi: **Kalevi Aho**

ikä: **60**

perhe: **vaimo ja kaksi aikuista lasta**

koulutus: **sävellysdiplomi Sibelius-akatemiasta**

työpaikka: **Tällä hetkellä vapaa, riippumaton säveltäjä, aikaisemmin toiminut Helsingin yliopiston musiikkitieteen lehtorina ja Sibelius-akatemian sävellyksen professorina.**

Jyväskylän liikuntatieteellinen yliopisto – suurin tulevaisuudenhaaveemme

Lääkäri, poliisi, lentäjä, koemaistaja tai rekkakuski. Joksikin näistä me kaikki halusimme aikuisina tulla, kun olimme pieniä. Toisaalta, mikä ammatti tahansa kävisi, kunhan siitä saisi tarpeeksi palkkaa. Tällöin emme ehkä osanneet hahmottaa niitä vaatimuksia, joita eri ammateissa edellytetään. Alle 10-vuotiaat eivät todennäköisesti myöskään osaa itse sisäistää omia lahjakkuuksiaan tai kykyjään eri tieteenaloilla.

Mieleen tulee esimerkiksi se, kuinka moni kavereistamme haaveili pienenä olevansa aikuisena lääkäri; erityisesti leikkaukset kiinnostivat. Myös ihmisten pelastaminen kiinnosti, sillä se saattaisi tuoda jonkinlaista kunnioitusta muiden keskuudessa. Kuitenkaan yksikään heistä ei pystynyt silloin vielä ymmärtämään, kuinka paljon lääkärin työ vaatisi: jopa 25 vuotta opiskelua, mikä vaatii paljon kärsivällisyyttä sekä älyä. Myös itse lääkärin työ vaatii erityistä tarkkaavaisuutta sekä kykyä tulla toimeen hyvinkin erilaisten ihmisten kanssa.

Varttuessaan ja kasvaessaan henkisesti lapsi sisäistää omat erikoiskykynsä ja mielenkiinnon kohteensa. Tiedon ja taidon karttuessa useimmat meistä löytävät sen ”oman juttunsa”.

Meidän tulevaisuudensuunnitelmamme alkoivat selventyä seitsemän ja kahdeksannen luokan vaihteessa, kun kumpaakin alkoi kiinnostaa liikunta. Huomasimme olevamme lahjakkaita muussakin liikunnassa kuin vain omassa lajissamme. Koulussa liikuntatunnit olivat selvästi ylitse muiden, vaikka peruskoulun liikunnanopettajamme olivatkin hyvin erilaiset, painottivat eri asioita sekä motivoivat nuoria liikkumaan eri tavoin ja keinoin.

Tuli selväksi, että halusimme liikunnantäyteisen tulevaisuuden. Kuitenkaan pelkkä liikunnanohjaajan tutkinto ei ole tarpeeksi, vaan haaveissamme on korkeampi tutkinto liikunnan parissa. Jyväskylän liikuntatieteellinen yliopisto on alkanut kiinnostaa yhä enemmän ja enemmän, sillä Jyväskylä on Suomessa ainut kaupunki, jossa voi opiskella liikuntapedagogiikkaa. Molemmat olemme käyneet Jyväskylässä useaan kertaan, ja pidämme kaupungista ja sen ilmapiiristä, joten se vain lisää mielenkiintoa juuri kyseistä opiskelupaikkaa kohden.

Jyväskylästä liikuntapedagogiikasta maisterin tutkinnon suorittaneet saavat liikunnanopettajan pätevyyden. Olisi mukavaa päästä töihin yläasteelle, jossa saisi kovan, mutta ehkä palkitsevan työn. Yläasteen opettajan työssä näkee, kuinka nuoret nauttivat ja rentoutuvat liikunnan avulla. Haastetta toisi myös nuorten motivoiminen, sillä ryhmissä on erilaisia ihmisiä, eivätkä kaikki pidä liikunnasta tai ole siinä erityisen lahjakkaita. Liikunnanopettajan työn rinnalle voisi liittää myös terveystiedon opettajan toimen, sillä useimmat liikuntaa opiskelevat liittyvät opintoihinsa myös jonkin muun koulussa opettettavan aineen, ja juuri terveystiedon opettaminen kiinnostaa. Myös terveystiedot ja -taidot ovat tärkeä osa liikuntaa ja kehon hyvinvointia.

Voimme yhdessä kuvitella, kuinka vietämme laatuaikaa kahdestaan sopivan pienessä ja kotoisassa opiskelija-asunnossa Laajavuoren kaupunginosassa. Oletamme suoriutuvamme opiskelusta ja sen vaativuudesta yhdessä, sillä olemme kumpikin tunnollisia opiskelijoita, jolloin keskitymme olennaiseen. Kummassakin on myös sellaisia piirteitä, että toinen laitetaan ruotuun, jos alkaa lipsua. Tästä johtuen opiskelijaelämämme tulee olemaan tenttikirjojen täyttämää.

Toivomme kohtaavamme erilaisia haasteita matkallamme kohti liikuntatieteiden maisterin titteliä. Luulemmekin, että olemme saaneet käymiemme kouluvuosien aikana hyvät valmiudet opiskella vaativaa liikunta-alaa ponnekkaasti, ja vuosien päästä olemme juuri siinä ammatissa, josta olemme haaveilleetkin.

Roosa Koskelo ja Noora Åberg

Ohjausta läpi vuosikymmenten

Opinto- ja uraohjauksen juurten voidaan katsoa löytyvän Platonin (427-347 eKr.) *Valtio*-teoksesta, jossa ihanne on saada ”oikea mies” ”oikealle paikalle”. Vuonna 1902 perustettiin Müncheniin ammatinvalinnanohjausyksikkö työvoimatoimiston yhteyteen. Professori Frank Parsons perusti ammatinvalintatoimiston Bostoniin vuonna 1908. Hänen mielestään ohjauksen tuli olla systemaattista ja tieteellistä. Tavoitteena oli yhteiskunta, jossa jokaisen kyvyt voisivat kehittyä täyteen mittaansa. Suomessa uraohjauksen pioneereja oli 1920-luvulla Aksel Rosenqvist, jonka mielestä ”oikea elämänura tuo mukanaan tyyntä rauhallisuutta ja tyytyväisyyttä, se tuottaa onnettomuuksien ja surujen kohdassa viihdytystä, herättää puhtaita ja jaloja ajatuksia, todellisen elämänarvon tunteusta”.

Ohjaus keskittyi aluksi työnvälitykseen, ja ihmisten luokitteeluun perustuva differentiaali-psykologian pohjalta tapahtuva miehen ja työn yhteensovittaminen jatkui aina 1960-luvulle asti. Ajateltiin, että yksilön kyvyt ja työn vaatimukset ovat muuttumattomia rakenteita, jotka olisi mahdollista testauksen avulla sovittaa toisiinsa. Nykykäsitys taas on, että ura- ja elämänsuunnittelu on jatkuvaa. Siksi ohjauksen tarvekin jatkuu läpi erilaisten siirtymävaiheiden elinikäisen oppimisen ideologian mukaisesti.

Suomessa koulussa tapahtuva ohjaus kehittyi peruskouluuudistuksen myötä 1970-luvulla (= oppilaanohjaus). Siitä opintojen ohjaus on vähitellen levinnyt toiselle asteelle (= opinto-ohjaus) ja sitten korkea-asteelle ja aikuisopiskeluun 1990-luvulla. Alussa lukion opinto-ohjaus koostui luokkatunneista ja ns. henkilökohtainen ohjaus rajoittui siihen, että ”opo” (useimmiten ilman ohjausalan koulutusta) ojensi käteen yliopisto-hakuoppaan ja kysyi: ”Minnes meinaat hakea?”

Nykyisin ohjauksen painopisteen tulisi olla henkilökohtaisessa ohjauksessa, sillä lukion muuttuminen 1980-luvulla kurssimuotoiseksi ja myöhemmin luokattomaksi lukiok-

si edellytti opiskelijalta enemmän omia päätöksiä. Lisäksi ylioppilastutkinnon muuttuminen hajautettavaksi edellytti enemmän opintojen suunnittelua. Forssan yhteislyseossa tällainen ohjaus toteutuu, kun molempien opinto-ohjaajien päätyötä on nimenomaan henkilökohtainen ohjaus. Aikaa ei siis käytetä ”yleisiin juttuihin” luokkatunneilla, vaan sellaisen korvaa osittain viikoittainen ryhmäohjaus.

Kaikkienensa lukiossa ohjauksen spesifit tavoitteet vaihtelevat käytännön opiskeluun liittyvien suunnitelmien ja päätösten tekemisestä aina koko elämän suunnitteluun. Näin esim. lukiossa ohjauksessa käsitellään mm. ainevalintoja, opiskelutekniikkaa ja jatkosuunnitelmia liittyen niin opiskeluun, urasuunnitteluun kuin muutenkin elämään.

Ohjaajan käytössä olevat työvälineet ovat elementtejä, joilla ohjauksen prosessi rakentuu. Tällaisia ovat mm. tiedon jakaminen, neuvominen, ohjaaminen, keskusteleminen, asioista sopiminen, tavoitteiden asettaminen, toiminnan suunnitteleminen, kysyminen, selventäminen, tarkentaminen, kohdentaminen, konkretisoiminen, konfrontointi, kannustaminen, vahvuuksien havainnointi, huumori, hiljaisuus ja kokoaminen. Näistä elementeistä muodostuu ohjaajan ja opiskelijan yhteinen matka läpi lukion.

Ohjaajan tehtävänä ei ole sanalla ohjattavalleen valmiita ratkaisuja ja kertoa, mikä hänestä isona tulee, vaan ohjaaja kulkee kasvuprosessin läpi ohjattavansa rinnalla. Ohjausprosessi on yhteinen dialoginen kasvukertomus, jossa opiskelijan tehtävänä on tutustua itseensä ja mahdollisuuksiinsa, arvoihinsa ja tavoitteisiinsa sekä rakentaa visioita siitä, minkälainen hänen tulevaisuutensa voisi olla. Opiskelija on itse oman elämänsä asiantuntija, mutta tarvitsee kuitenkin rinnalleen aikuisen, joka toimii kaikupohjana elämäнкыsymysten äärellä.

Sari Wälmä, opinto-ohjaaja

Kuva: Piia Leppä

Ohjaustuokio opon huoneessa.

Opettamisen kaksi kulttuuria - nykylukion näkökulma

Perinteisesti opetus on perustunut lähinnä opettajakeskeiseen asenteeseen. Tälle kulttuurille on ominaista hallintakeskeisyys: opettaja ohjaa ja on vastuussa opiskelusta, jolloin oppiminen koetaan helposti ulkokohtaisena toimintana. Taustalla vaikuttaa behavioristinen ihmiskäsitys, jossa oppija nähdään suorittajana.

Nykyään on pyrkimys luoda sellainen oppimisympäristö, joka tarjoaa oppijalle ongelmia, keinoja, ohjausta ja tukea. Painopiste on siirretty opettajasta oppijaan, sillä kognitiivisen psykologian oppimistutkimukset osoittavat, että opiskelijan oma aktiivisuus on oppimisen kannalta ratkaisevaa. Oppimistapahtumaa ei tulisi nähdä mekaanisena tilanteena, jossa opettaja luovuttaa valmiin tiedon oppijalle, vaan uutta luovana tapahtumana. Tällaisen konstruktivistisen oppimiskäsityksen soveltaminen opetukseen saattaa olla vaativaa, sillä se edellyttää asennemuutosta niin opettajalta kuin oppijaltakin.

Monet opettajat käyttävät tietoisesti perinteisten opettajakeskeisten opetustapojen rinnalla opiskelijakeskeisiä menetelmiä. Kumpikaan opetusasenteista ei siis ole automaattisesti hyvä tai huono, vaan esimerkiksi opetusmenetelmien valinnan mielekkäisyys riippuu siitä, minkä oppimisesta kulloinkin on kyse. Jos kyseessä on täysin uuden asian oppiminen, on opettajan rooli opetustapahtumassa keskeinen.

Opettaja oman oppiaineensa asiantuntijana tietää, mihin opiskelijan kannattaa keskittyä. Mitä runsaammin opiskelijalla on opittavasta aineksesta ennakolta tietoa, sitä helpompi on hänen itse ottaa vastuuta niin opiskelunsa sisällöistä kuin menetelmistäänkin. Oppijalta edellytetäänkin nykyisin taitoa orientoitua itse eri opetusmenetelmien oivaltamiseen. Siksi oppimaan oppimisen taitoja on hyödyllistä ja tarpeellista opiskella mahdollisimman varhain kussakin aineessa.

Nykylukiossa opetussuunnitelma ohjaa opettajan ja opiskelijan työtä. Opettaja valitsee kursseilla työmenetelmät ja sisällölliset painotukset ja arvioi opiskelijoiden työtä ja sen tuoksia. Opettajan rooli onkin yhä enemmän olla neuvonantaja ja motivoija. Hän ohjaa opiskelijan huomiota kysymyksillä ja ongelmaesimerkeillä, käynnistää ryhmätyön ja antaa palautetta. Valmiin tiedon jakamisen sijasta opettaja ohjaa tiedon lähteille ja ongelmien löytämiseen. Opiskelijan aktiivinen rooli korostuu oppimisprosessissa itsenäisten esseiden, tutkielmien, esitysten ja kotitehtävien tekemisessä.

Ihanteena voisi olla tutkivan oppimisen ja ongelmalähtöisen opiskeluympäristön luominen. Tutkivassa oppimisessa opiskelija asettaa itse ongelmia ja kysymyksiä ja lähtee rakentamaan tietoaan kuin löytöretkeilijä. Hän pohtii ennakkokäsityksensä, kartoittaa ongelmat, joihin haluaa vastauksen ja etsii tapoja ratkaista ongelmat. Kriittinen lähdetietojen arviointi ja tietojen soveltaminen uusiin yhteyksiin on myös olennainen osa prosessia.

Esiin tulevat ongelmat ratkaistaan yhdessä muiden kanssa. Näin jokainen opiskelija hyötyy toisten panoksesta ja erityisosaamisesta. Tämän lähestymistavan tarkoituksena on harjoittaa opiskelijat toimimaan kuten eri alojen asiantuntijat toimivat. Ryhmässä työskentely on entistä keskeisempää. Siksi myös ryhmätyöskentelytaitojen oppiminen sekä ryhmätoiminnan dynamiikan tunteminen on nykyopiskelijalle ja -opettajalle entistä tärkeämpää.

Johanna Suominen ja Pirjo Virjamo,
Yhteislyseon psykologian opettajat

Kuva: Piia Leppä

Ryhmätyöskentelyä äidinkielen ja kirjallisuuden oppitunnilla.

Jatkuvuuden sävel

Taivaalla on monta mustaa lammasta. Asfaltti kiiltelee sateesta, sade naputtaa kattoa tuhansien pisaroiden voimin. Hämeentiellä lasinpyyhkijöiden rintama taistelee kuin miekkaillen niitä vastaan. Autonrengas so-
haisee ilkeästi lätäkköön, loka lentää hyökyaaltona pitkin katuja. Ihmiset kiirehtivät ohitseni, sateensuojat
hohtavat harmaudesta. Sade on ollut aina samanlainen, jo 110 vuotta. Vain aika ja ihmiset ovat muuttuneet.
Taas sataa.

Tuhannet, miljoonat askeleet käytävilläni ovat kuin syysaamun sadepisarat. Sateen alkaessa taivas lähettää
ne hiljaa ja arkaillen kohti määränpäättään. Kun sateen ropina yltyy, ovat ne varmempia, viisaampia ja itse-
näisempiä; taas lähempänä tavoitteitaan. Ukkoskuuron raivotessa pisarat tietävät, että niiden on aika koota
voimansa ja taistella, sillä yksi hetki voi vaikuttaa niiden koko elämään. Kun ne vihdoinkin koskettavat
maanpintaa, ne iloitsevat ja rakastavat elämää, jonka nimi on tulevaisuus.

Punakylkisten tiilien pinnat ovat rosoisia ja täynnä taidetta. Minä olen rakennettu niistä; minä olen kylmän
kolkko kuin vanha linna. Minun tiileni on koristeltu rakkaudentunnustuksilla, epätoivoisilla huokauksilla
ja oppimisen ilolla. Minun tiilissäni on monien sukupolvien kirjoitukset ja luovuudenpurkaukset, ajatukset.
Jos niitä malttaa katsella hetken tarkkaan, ne voivat kertoa katsojalleen tarinan, ehkä jopa vuosikymmenien
takaan.

Minä olen monien roolien näyttelijä, joka mukautuu katsojansa mielikuviin. Minä olen kasvattaja ja yhteis-
hengen luoja. Minä olen hyvän ja pahan tiedon puu, josta jokainen valitsee hedelmänsä. Minä olen se, joka
kasvattaa pienen osan tämän vastakohtaisen mutta voimakkaan yhteiskunnan eliitistä. Valkolakki on aina
valkolakki. Minä olen jakanut niitä useita.

Voi, kuinka minä rakastan naurua ja hymyä. Kuinka minä rakastankaan niitä hetkiä, jotka olen kokenut jo
monen monta kertaa. Niitä hetkiä, joina kuorma-autot ajavat pois pihaltani ja niiden vanavesi on karamel-
leja, naurua ja iloisia vilkkuksia. Muistan aina ne hetket, joina menuetti kajahtaa ensimmäisen kerran ja
monet sydämet lyövät sen tahtiin. Sifonkihameet kahahtelevat ja kiiltävät juhkakengät liukuvat parketilla.
Niinä hetkinä tuntuu, kuin tuhannet sadepisarat olisivat suuri meri, yhtenäinen ja voimakas.

Tässä minä nyt olen, vanha rakennus täynnä uutta. Minä en olisi mitään ilman niitä, jotka kulkevat kohti
sellaista elämää, jolle minä olen antanut paremmat edellytykset ja tiedot. Tässä minä nyt olen, valmiina koh-
taamaan seuraavat 110 vuotta, joina tämä hetki muuttuu osaksi historiaa.

Sade jatkuu tasaisesti. Minä nököten keskellä sateenhuntua, odottaen taas yhden koulupäivän loppumis-
ta. Ikkunoissani uneksivat kirkkaat sadepisarat heijastaen itseensä maailman eri sävyt. Luokissani laulavat
liitujen kuorot ja lyijykynien hiljainen suhina maalaa vihkoihin tuhannetta sanaa. Piirtoheittimet kehäävät
sadepisaroiden tasaisen ropinan keskellä. Minun sisälläni on pieni, omanlainen maailma, jonka syke on sy-
dämien sykettä, iloja ja suruja, lukemattomia tarinoita ja esseitä, laudatureja ja improbatuureita.

Autot lipuvat ohitseni, valot keilaavat sumua ja syysiltapäivän pimeyttä. Sateenvarjat katoavat syvemmälle
kaupunkiin, kioskin valot häikäisevät minua. Oppilaat lähtevät ja palaavat luokseni, minä jään tähän. 110
vuotta on pitkä aika seistä paikoillaan ja katsoa muutosta. Kaikki muuttuu paitsi sade ja minä. Silti kumpi-
kaan meistä ei ole ikuinen. Taas sataa.

Lotta Saarenmaa

Terveisiä maailmalta!

Lukioon päätyneelle

”Mitä olet ajatellut peruskoulun jälkeen?” kysyi oppilaanohjaajani minulta yksilötapaamisessa kahdeksannella. ”Ehken lukioon”, mumisin. Ajattelin, että lukio on ylevä tietoviisaiden koulu. Minä tunsin itseni enemmänkin taiteilijasieluksi. Oppilaanohjaani oli tyytyväinen vastaukseeni. Hän oli kuullut väärin. En viitsinyt korjata.

Yhdeksännen luokan aikana suhtautumiseni lukiota kohtaan muuttui myönteisemmäksi. Aloittaessani lukion syksyllä 1992 sain huomata, että kanssani opiskeli jännittäviä ihmisiä, joille lukio tarjosi erilaisia eväitä. Ei minusta tietoviisasta tullut, mutta äidinkielen tunneilla vahvistin ajattelun ja kirjoittamisen linkkiä. Ja niinä kolmena vuonna tunne-elämän tapahtumat saivat minut maalaamaan. Itsetuntonikin nousi, kun pääsin uuteen ympäristöön vailla yhteisön ennakkoluuloja. Kirjoitin ämmän paperit, mutta tärkeintä oli, että tunsin itseni hyväksi ämmäksi.

Nyt olen vastavalmistunut kuvataideopettaja. Jos minulta kysyttäisiin nyt, mihin olen menossa, voisin vastata niin kuin oppilaanohjaajani kuuli: ”Ehkä lukioon.”

Petra Heikkilä-Perkiö (o.s. Heikkilä), Taiteen maisteri, kuvakirjailija, kuvantekijä, kotiaiti, Linikkalan lukio 1995

Hyvät lukiolaiset!

Lukiovuodet ovat tärkeä ja herkkä elämänvaihe. Henkisen kypsymisen, omien elämänarvojen muotoutumisen ja itsensä löytämisen kannalta elätte nyt avainaikaa. Noihin asioihin onkin viisasta panostaa - opintojen ja nuoruuden rientojen ohella - sillä hyvä elämä on elämistä sopusoinnussa itsensä kanssa.

Suomi tarvitsee osaavia, aktiivisia ja tärkeisiin asioihin sitoutuneita kansalaisia. Sellaista nuorta voimaa teistäkin nousee. Toivotan teille iloa ja menestystä opinnoissa, oman paikkanne löytämistä sekä onnea ja vahvuutta elämään.

Pauliine Koskelo, korkeimman oikeuden presidentti, Forssan yhteislyseo 1976

2+1=21

Numeroita tutkinut 4-vuotias poikani sanoi kerran: ”Kaksi plus yksi on kaksikymmentäyksi.” Se oli mielestäni hyvä oivallus. Katsoin kuitenkin velvollisuudekseni selittää pojalle, että kaksi plus yksi onkin kolme. Poika hämmästyí: ”Miksi muka?!”

Kouluista – kuten lukiosta ja elämänkoulusta – saa tietoa ja kokemusta siitä, miten asiat ovat. Joskus on silti hyvä miettiä, voisivatko ne olla jotenkin toisinkin.

Sillä parempi oppia kysymään ja ihmettelemään kuin tietämään.

Juhani Känkänen, kirjailija, Linikkalan lukio 1985

Kuntien välisten neuvottelujen tuloksena Forssan yhteislyseolle perustettiin johtokunta, jonka ensimmäinen toimikausi alkoi vuonna 2009. Johtokunnassa ovat edustettuna Forssa, Humppila, Jokioinen ja Tammela eli ne kunnat, joista suurin osa oppilaista on kotoisin. Yhteislyseo on Lounais-Hämettä yhdistävä merkittävä tekijä.

Johtokunnan tehtäviin kuuluu opetussuunnitelman ja vuosisuunnitelman hyväksyminen. Johtokunta päättää lisäksi mm. opiskelijaksi ottamisen perusteista sekä lukion osallistumisesta kokeiluihin.

Lukion johtokunta on kokoontunut muutaman kerran. Uusi elin hakee vielä muotoaan, vielä ei ole ensimmäinen vuodenkierto umpeutunut. Ilmapiiri kokouksissa on ollut rakentava ja keskusteleva. Asioista puhutaan avoimesti. Usein istunnoissa kuuluvat sanat ”opiskelijan etu”. Opiskelijoita varten koulu on olemassa.

Suuri haaste lähitulevaisuudessa on remontti, jota suunnitellaan. Johtokunta seuraa suunnittelijoiden työtä mielenkiinnolla. Rahoituksen löytymiseen on perusteltu toiveita. Näemme lukion remontin seutukunnalla ja seutukunnalle tärkeäksi.

Amerikan Yhdysvalloista talouskeinottelusta alkunsa saanut 2000-luvun lama heiluttaa tulevana vuosina lukion arkea. Valitettavasti. Kunnat Lounais-Hämeessä ovat pakotettuja tiukkaan talouteen, ja se heijastunee myös lukion arkeen. Mistä Forssan yhteislyseon toiminnassa voi säästää, kun sitä on hoidettu kustannustehokkaasti tähänkin asti?

Haasteena on säilyttää kurssitarjonta monipuolisena ja kilpailukykyisenä sekä opetushenkilökunnan motivaatio huipussa, kuten tähänkin asti. Johtokunta on ottanut asian vakavasti. Monilla johtokunnan jäsenillä on henkilökohtainen suhde lyseoon.

Olen käynyt keskikoulun Forssan yhteislyseossa 1970-luvulla. Viimeisenä keskikouluvuoteni nimi tosin oli Linikkalan koulu ja siirryin keskikoulun IV luokalta peruskoulun 9. luokalle. Sen jälkeen kävin Linikkalan lukiota ”nelivuotisen oppimäärän”, kerta- sin kakkosluokan. Ajattelun avartamiseen ja sivistyksen kivijalan rakentamiseen vanha koulu on ollut tärkein tekijä heti kodin jälkeen.

Koulunkäynti Forssan yhteislyseossa ei liene aiheuttanut minulle suuria traumoja, koska olen tehnyt työuraani koulussa opettajana ja oppilaanohjaajana. Tarkoitukseni on jatkaa opetusallalla. Legendaariset lyseon opettajat ovat olleet tiedostettuja tai tiedostamattomia esikuviani.

Forssan yhteislyseon johtokunnan puolesta toivotan lukiolle menestyksestä jatkoa.

Timo K. Nukari,
Yhteislyseon johtokunnan puheenjohtaja

Kuva: Simo Veistola

Forssan yhteislyseon johtokunta. Kuvassa vasemmalta: Esko Tonteri, Jyrki Kanerva, Heidi Tuomisto, Mika Penttilä, Johanna Tulander-Välkki, Ismo Ojansuu, Timo K. Nukari (pj.) ja Forssan kaupungin sivistystoimenjohtaja Jarmo Pynnönen.

Varmaa ja hyvää elämänohjetta en taida keksiä sulle.
Monet ajatukset on jääneet kesken vielä myös mulle.

Nykyään pitäisi olla kovin rohkea ja viisaampi kuin muut,
mut päitä on meillä vain yksi ja kaikilla samanlaiset luut.

Onko rohkeampaa olla samanlainen kuin toimintaelokuvan määrätietoinen tähti?
Vai se joka yksin oman asian takana seisoi kun muut päinvastaiseen suuntaan lähti?

Voiko viisas ihminen sanoa toisesta: ”Sä oot tyhmä ja sun ajatukset hullut.”
jos on hän kehunut älyä koiran, joka keppi suussa on heittäjän luo tullut.

Montako ihmistä on, jotka ei viisaan koiran temppuja opi ja voi tämän paikkaa täyttää?
Eiköhän kaikilla viisautta tarpeeksi riitä, jos vaan on jokin into, johon sen käyttää.

Luulen, että tärkeintä on löytää elämälle jokin suuri into ja toiminnan kohde.
Ei sen tarvi olla paras työ tai hienoin virka, riittää kun elämällä on jokin hohde.

Ehkä yhden neuvon kuitenkin haluan antaa: ”Älä virheitä pelkää tehdä, ei niitä tarvi surra.”
Aihetta huoleen on vasta, jos nelinkontin muriset, haukut ja tekee mieli toisia nilkkaan purra!

Petri Takala, LUK, meteorologi, Linikkalan lukio 1987